

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«___» _____ 2025 р.

ПРОГРАМИ

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за конкурсними пропозиціями:

Економіка

Міжнародні економічні відносини

Облік, аудит і оподаткування

Фінанси і банківська справа

Менеджмент організацій і адміністрування

Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)

Міжнародний бізнес

Маркетинг

Підприємництво, торгівля і логістика

Готельно-ресторанна справа

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«__» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Економіка

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ».

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», освітня програма «Економіка».

Програма фахових випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до студентів рівня підготовки магістра, визначених у стандартах вищої освіти даних ступенів.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» освітньо-професійної програми «Економіка».

Голова робочої групи (гарант освітньої програми «Економіка») – Тетяна КОБЄЛЄВА, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.

Члени робочої групи:

1. Петро ПЕРЕРВА – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин
2. Володимир КУЧИНСЬКИЙ – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.
3. Ольга САВЧЕНКО – кандидат економічних наук, доцент, професорка кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин
4. Андрій КОСЕНКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин
5. Вікторія МАТРОСОВА – кандидат економічних наук, доцент, професорка кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою «Економіка» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» складається з:

- 1) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;
- 2) 2 практичних завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується по 5 балів за завдання.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. МІКРОЕКОНОМІКА

1. Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка.

Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність.

Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.

2. Попит, пропозиція та ринковий механізм

Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту.

Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції.

Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.

Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.

3. Теорії поведінки споживача.

Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага.

Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.

Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості.

Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід - споживання». Модель (крива) «ціна - споживання».

4. Теорія виробництва і витрат.

Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника

Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток

Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах.

Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

5. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія.

Сутність ринкової структури. Види ринкових структур.

Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури МОНОПОЛІСТИЧНОЇ конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

РОЗДІЛ 2. МАКРОЕКОНОМІКА

1. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний

продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП.

Індекси ЦІН та їх види Індекс СПОЖИВЧИХ ЦІН (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.

Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження.

Суть та види Інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій.

Сукупні видатки Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви.

2. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит Крива сукупного попиту та її переміщення

Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

3. Макроекономічна нестабільність.

Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань Малі, середні та довгі цикли

Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки Рівень та темп інфляції

Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна).

Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.

4. Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави.

Грошовий ринок та його агрегати.

Попит на гроші. Пропозиція грошей Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку.

Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей).

5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера.

6. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання.

7. Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку.

8. Соціальна економіка та політика.

Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики.

Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Основи функціонування підприємства.

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна)

Види підприємств (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні, за формою власності: приватні, колективні, комунальні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані, за масштабами діяльності: великі, середні та малі) та їх об'єднань (асоціація, кооперація, консорціум, концерн, картель, трест, промислово-фінансові групи, холдинги).

Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).

2. Структура та управління підприємством.

Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні).

Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізіональна).

Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства.

Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

3. Планування діяльності підприємства.

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі.

Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план, виробничий план, організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків).

Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі.

Поняття статистичної залежності МІЖ ЗМІННИМИ Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку.

4. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства.

Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондівдача, фондомісткість та фондоозброєність.

Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту.

Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація.

Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес.

5. Витрати та результати діяльності підприємства.

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати).

Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірювальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані; роздрібні та оптові).

Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий).

Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності.

6. Персонал підприємства. Економіка праці.

Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні).

Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці.

Соціально-трудові відносини на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудових відносин, держава, роботодавці та наймані працівники.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Крива виробничих можливостей – це геометричне місце точок, що показує:

- a) залежність попиту від ціни
- b) альтернативні варіанти максимального виробництва двох товарів при повному використанні ресурсів
- c) залежність пропозиції від ціни
- d) залежність попиту від пропозиції

Змінні витрати – це витрати, величина яких:

- a) змінюється на одиницю продукції внаслідок НТП
- b) нестабільна у часі
- c) залежить від продуктивності праці
- d) залежить від обсягу виробництва

Постійні витрати – це:

- a) витрати на зарплату керуючого персоналу, охорони, відсотки по кредитах, амортизація устаткування;
- b) витрати на зарплату робітників, охорони, вартість сировини й устаткування;
- c) витрати на оплату праці працівників, амортизацію устаткування, рентні платежі;
- d) витрати на сировину, устаткування, ренту, відсотки по кредиту

Граничні витрати – це:

- a) витрати в середньому на одиницю продукції
- b) витрати на весь обсяг продукції
- c) витрати на кожну додаткову одиницю продукції
- d) максимальні витрати

Національний дохід – це:

- a) сума ЧНП і непрямих податків на бізнес
- b) сума зарплати, прибутку, ренти і відсотку
- c) різниця між ВНД і амортизацією
- d) сума зарплати, прибутку, ренти і чистого експорту

Валовий внутрішній продукт – це сума вартостей:

- a) всіх реалізованих товарів і послуг на території даної країни за рік
- b) всіх товарів і послуг, створених національним капіталом за рік
- c) кінцевих товарів і послуг, створених на території даної країни за рік
- d) всіх товарів і послуг, створених на території даної країни за рік

Грошово-кредитна політика – це:

- a) сукупність заходів центрального банку, що спрямовані на забезпечення стабільності грошей
- b) система державного регулювання та контролю в банківській та фінансовій сфері з метою стабілізації грошового обороту
- c) сукупність заходів щодо регулювання валютного ринку
- d) сукупність заходів держави, спрямованих на забезпечення рівномірного розвитку економіки

Монетарна політика здійснюється шляхом впливу центрального банку на все, крім:

- a) рівня облікової ставки
- b) норми обов'язкових резервів
- c) ставки податку на прибуток комерційних банків
- d) величини резервів комерційного банку шляхом проведення операцій на відкритому ринку

Під плануванням діяльності підприємства розуміють:

- a) порівняння основних показників його розвитку у звітному і базовому періодах
- b) розрахунок майбутньої величини прибутків
- c) процес визначення цілей підприємства, а також засобів і шляхів їх досягнення
- d) аналіз перспектив розвитку підприємства в порівнянні з іншими підприємствами цієї ж галузі

Продуктивність праці – це:

- a) витрати суспільно необхідної праці на виробництво одиниці продукції
- b) витрати живої праці на виробництво одиниці продукції
- c) здатність за одиницю робочого часу створювати певні споживні вартості
- d) кількість виробленої продукції на одиницю витрат праці

До вартісних показників виробничої програми підприємства належить:

- a) номенклатура продукції
- b) собівартість реалізованої продукції
- c) витрати на 1 грн. товарної продукції
- d) товарна продукція, валова продукція і реалізована продукція

Рентабельність підприємства – це:

- a) отриманий підприємством прибуток
- b) відносна доходність або прибутковість (вимірювана у відсотках), як відношення прибутку до витрат капіталу
- c) відношення прибутку до середньої вартості основних фондів і обігові коштів
- d) балансовий прибуток на 1 грн. реалізованої продукції

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 5 балів

Розрахуйте величину ВВП (млн. дол. США).

Вихідні дані: споживчі витрати – 352; імпорт – 52,8; експорт – 59,2; інвестиції – 89,6; державні закупівлі – 112.

Варіанти відповіді:

- a) 665,6 млн. дол. США
- b) 612,8 млн. дол. США
- c) 547,2 млн. дол. США
- d) 560 млн. дол. США

Визначити обсяг продажу в “точці беззбитковості”.

Вихідні дані: плановий обсяг продажу – 4800 од.; постійні витрати – 27000 грн.; ціна одиниці виробу – 64 грн.; змінні витрати на одиницю виробу – 55 грн.

Варіанти відповіді:

- a) 2950 шт. або 188800 грн.
- b) 2984 шт. або 190976 грн.
- c) 3000 шт. або 192000 грн.
- d) 3050 шт. або 195200 грн.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мікроекономіка: навч. посібник / ред. С.І. Архієреєв, Н.Б. Решетняк. – Харків: НТУ "ХП", 2013. – 160 с.
2. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей "Економіка", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємство, торгівля та біржова діяльність" / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
3. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник / В. М. Тарасевич та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с.
4. Мікроекономіка : підручник / А. П. Наливайко та ін. – К. : КНЕУ, 2011. – 446 с.
5. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – К. : ЦУЛ, 2008. – 438 с.
6. Пилипенко В. В. Мікроекономіка / В. В. Пилипенко. – Суми : ТОВ "Мрія", 2007. – 284 с.
7. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 4-те вид., виправл. та доп. — Л. : Апріорі, 2020.— Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. – 648 с.
8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.
10. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.
11. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.
12. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн./ С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Апріорі, 2017. – Кн.1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка . – 567с.
13. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. – Кн.1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін..- 4-те вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2023. - 723 с.
14. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник // За ред. С.Панчишина, і П.Островерха. Книга 2. – К. : Знання, 2010. – 440с.
15. Круш П. В. Макроекономіка та її регулювання: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2009. – 424 с.
16. Макроекономіка: Навч. посібник / за заг.ред. Гупала О.Г. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010.
17. Міжнародна макроекономіка. Навч. посіб. Видання 3-тє перероб. та доп.

– К.: Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.

18. Приходько В.П., Шинкар В.А. Макроекономіка: Навчальний посібник. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2014. – 248 с.

19. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2017. – 703 с

20. Гронтковська Т. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 672 с.

21. Савченко А.Г. Макроекономіка: Навч.-метод. посібник для самост. вивчення. дисц. – К.: КНЕУ, 2016.

22. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 1. Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. –Харків: НТУ „ХП”, 2011. – 614 с.11.

23. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 2.- Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. –Харків: НТУ „ХП”, 2011. – 623 с.

24. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.

25. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге видання. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

26. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погрішук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.

27. Управління персоналом та економіка праці / М.І. Погорелов, П.Г. Перерва, С.М. Погорелов, О.П. Косенко та ін. // Навчальний посібник / За ред. проф. Погорелова М.І., проф. Перерви П.Г., доц. Погорелова С.М., доц. Косенко О.П. –Х.: «Щедра садиба плюс», 2015.-521с

28. Економіка підприємства: підручник для вищої школи / За заг. ред. Л. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2012. – 864 с.

29. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.

30. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.

31. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 728 с.

32. Яркіна Н. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ : Ліра-К, 2015. – 498 с.

33. Загірняк М.В., Перерва П.Г., Маслак О.І. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник. Частина 1. Кременчук, 2015. 736 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичні завдання містять варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну), оцінюється в 5 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів. Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки вступного випробування за
кількістю наданих правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення	Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення
Теоретичні питання (кожна правильна відповідь рахується в 3 бали)					
1	3	не склав	16	48	не склав
2	6	не склав	17	51	не склав
3	9	не склав	18	54	не склав
4	12	не склав	19	57	не склав
5	15	не склав	20	60	склав
6	18	не склав	21	63	склав
7	21	не склав	22	66	склав
8	24	не склав	23	69	склав
9	27	не склав	24	72	склав
10	30	не склав	25	75	склав
11	33	не склав	26	78	склав
12	36	не склав	27	81	склав
13	39	не склав	28	84	склав
14	42	не склав	29	87	склав
15	45	не склав	30	90	склав
Практичні завдання (оцінюються в 5 балів - якщо відповідь вірна, 0 балів - якщо надана відповідь невірна)					
31	95	склав	32	100	склав

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.
Протокол № БЕМ-3 від 25 березня 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«__» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Міжнародні економічні відносини

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ».

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», освітня програма «Міжнародні економічні відносини».

Програма фахових випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до студентів рівня підготовки магістра, визначених у стандартах вищої освіти даних ступенів.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття другого рівня (магістра) вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини».

Голова робочої групи (гарант освітньої програми «Економіка») – Станіслав СУСЛІКОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.

Члени робочої групи:

1. Ігор ПОСОХОВ – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.
2. Петро ПЕРЕРВА – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.
3. Вікторія ЧЕРЕПАНОВА – кандидат економічних наук, професорка, професорка кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою Економіка спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» складається з:

- 1) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;
- 2) 2 практичних завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується по 5 балів за завдання.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. МІКРОЕКОНОМІКА

1. Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу: мікро, макро-, мезо- та мегаекономіка.

Проблема обмеженості ресурсів та необхідність економічного вибору. Крива трансформації (межа виробничих можливостей). Альтернативна вартість. Поняття економічної ефективності.

Методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Номінальні й реальні економічні змінні. Позитивна й нормативна економіка.

2. Попит, пропозиція та ринковий механізм

Закон попиту. Зміна попиту і зміна величини попиту. Нецінові чинники попиту.

Еластичність попиту: види, цінова еластичність, вплив на виторг. Економічна інтерпретація коефіцієнтів еластичності.

Закон пропозиції. Зміна пропозиції і зміна її величини. Нецінові чинники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції.

Ринкова рівновага: рівноважна ціна й кількість. Надлишок споживача та виробника. Вплив змін попиту й пропозиції на ринкову рівновагу.

Регулювання ринку з боку держави: вплив максимальних і мінімальних цін, непрямих податків, дотацій, субсидій. Чисті втрати суспільства.

3. Теорії поведінки споживача.

Корисність в економічній теорії. Сукупна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності.

Раціональний вибір споживача. Рівновага споживача. Правило рівноваги при споживанні кількох благ.

Криві байдужості: сутність, властивості, карта кривих байдужості. Гранична норма заміщення благ.

Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача (ординалістський підхід).

Вплив зміни цін і доходу на вибір споживача. Ефекти доходу та заміщення. Криві «дохід – споживання», «ціна – споживання».

4. Теорія виробництва і витрат.

Підприємство як суб'єкт мікроекономічного аналізу. Сутність виробництва. Виробнича функція: параметри й типи.

Виробнича функція з одним змінним ресурсом. Закон спадної граничної продуктивності. Сукупний, середній та граничний продукт. Етапи виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта та її властивості. Ізокоста. Рівновага виробника.

Поняття витрат: економічні й бухгалтерські підходи. Явні та неявні витрати. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток.

Типи витрат у коротко- і довгостроковому періодах: постійні, змінні, сукупні, середні та граничні.

Ефект масштабу: зростаючий, постійний та спадний.

5. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія.

Сутність і види ринкових структур.

Ринок досконалої конкуренції: ознаки, умови функціонування, ефективність. Рівновага фірми в коротко- і довгостроковому періодах.

Чиста монополія: ринкові характеристики, види монополій, умови рівноваги, порівняння з досконалою конкуренцією. Суспільні втрати.

Монополістична конкуренція: характерні ознаки, нецінова конкуренція, рівновага виробника в різних часових періодах.

Олігополія: ринкова поведінка, види, стратегічна взаємодія, економічні наслідки.

РОЗДІЛ 2. МАКРОЕКОНОМІКА

1. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Основні макроекономічні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП), чистий внутрішній продукт (ЧВП), національний дохід (НД). Методи обчислення ВВП: за витратами, за доходами, за доданою вартістю.

Цінові індекси та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Принципи інфлювання і дефлювання економічних показників.

Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична та середня схильність до споживання і заощадження. Фактори, що впливають на обсяг споживання та заощадження.

Сутність і класифікація інвестицій: валові та чисті, реальні і фінансові, короткострокові та довгострокові, прямі і портфельні, венчурні і безризикові. Автономні та індуковані (похідні) інвестиції. Механізм інвестиційного мультиплікатора.

Сукупні видатки. Рівноважний обсяг ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор витрат і мультиплікатор податків. Інфляційний та рецесійний розриви.

2. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит: зміст і структура. Цінові та нецінові чинники, що впливають на сукупний попит. Крива сукупного попиту та фактори її зміщення.

Сукупна пропозиція: сутність та основні чинники впливу. Крива сукупної пропозиції у коротко- та довгостроковому періодах.

Макроекономічна рівновага: взаємодія сукупного попиту і сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

3. Макроекономічна нестабільність.

Діловий цикл та його фази: спад, дно, підйом, пік. Причини економічних коливань. Види циклів: короткі, середні, довгі.

Інфляція: сутність, причини виникнення, види (помірна, галопуюча, гіперінфляція), соціально-економічні наслідки. Показники інфляції: рівень і темп.

Антиінфляційна політика: основні підходи, види (активна та пасивна політика).

Безробіття: сутність, види (структурне, фрикційне, циклічне), природний рівень безробіття. Визначення рівня безробіття.

4. Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави.

Суть грошового ринку. Грошова маса та її агрегати.

Попит на гроші та чинники, що його визначають. Пропозиція грошей. Депозитний мультиплікатор.

Рівновага на грошовому ринку.

Монетарна політика: сутність, цілі та інструменти. Політика "дорогих" і "дешевих" грошей.

5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера.

Сутність і завдання фіскальної політики. Основні форми: дискреційна та недискреційна фіскальна політика.

Крива Лаффера: залежність між податковими ставками і податковими надходженнями.

6. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання.

Суть економічного зростання. Типи зростання: екстенсивний і інтенсивний.

Основні фактори економічного зростання. Необхідність забезпечення стабільного і сталого економічного розвитку.

7. Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку.

Поняття людських ресурсів. Суть сталого людського розвитку.

Основні складові індексу людського розвитку: рівень життя, освіта, тривалість життя. Індикатори людського потенціалу.

8. Соціальна економіка та політика.

Об'єкти і суб'єкти соціальної політики. Основні напрями, види і механізми реалізації соціальної політики.

Інструменти державного регулювання соціальної сфери.

Державні соціальні стандарти: прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальний розмір пенсії.

РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

1. Міжнародна економічна система

Сутність міжнародної економічної системи та її основні елементи. Міжнародний поділ праці як основа міжнародної економічної взаємодії.

Поняття міжнародних економічних відносин, їх суб'єкти й об'єкти. Структурні рівні МЕВ: підприємницький, міждержавний, регіональний і глобальний (світовий).

Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля товарами й послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна трудова міграція, міжнародне науково-технічне співробітництво, валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

2. Міжнародна торгівля товарами та послугами

Основні теорії міжнародної торгівлі: докласичні, класичні, неокласичні та альтернативні.

Форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт і імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартер, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), коопераційна, преференційна, режим найбільшого сприяння, дискримінаційна.

Методи здійснення міжнародної торгівлі: прямі зв'язки між контрагентами, організовані ринки (біржі, аукціони).

Показники міжнародної торгівлі: обсягові (зовнішньоторговельний оборот, індекс фізичного обсягу тощо); результативні (торговельне сальдо, індекс стану торговельного балансу, коефіцієнт імпоротної залежності тощо); інтенсивності (експортна/імпортна квота, торгова квота, внутрішньогалузевий обмін); ефективності (коефіцієнт ефективності експорту, ефективність зовнішньої торгівлі).

Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).

Регулювання міжнародної торгівлі: тарифні та нетарифні інструменти. Класифікація нетарифних обмежень за ЮНКТАД. Вплив регулювання на малу й велику економіку.

Міжнародна торгівля послугами: класифікація послуг за стандартами СОТ (ГАТС).

3. Міжнародний рух капіталу

Форми і чинники міжнародного руху капіталу.

Прямі іноземні інвестиції: сутність, цілі, основні форми. Портфельні інвестиції: поняття, інструменти, операції з цінними паперами (боргові, участі в капіталі).

Структура міжнародного інвестиційного ринку: ринки акцій, облігацій, похідних інструментів (форварди, ф'ючерси, опціони, свопи).

Інвестиційна привабливість і клімат країни. Критерії оцінки інвестиційного клімату. Особливості інвестиційного середовища України.

Методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: державні гарантії, захист інвестицій, дипломатична та адміністративна підтримка, страхування ризиків, уникнення подвійного оподаткування.

Інституції регулювання інвестицій: ЮНКТАД, двосторонні та багатосторонні угоди, ТРИМС, угоди про захист іноземних інвестицій.

4. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці

Поняття міжнародної трудової міграції. Форми: зовнішня та внутрішня; еміграція, імміграція, реїміграція.

Причини, напрями й закономірності сучасної міграції. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Структура потоків.

Соціально-економічні наслідки міграції для країн-донорів і країн-реципієнтів.

Світовий ринок праці: суть, функції, географічна й галузева структура. Поняття неформальної зайнятості.

Механізми регулювання трудової міграції: національний та міжнародний рівні, економічні, адміністративні, інституційні інструменти.

Роль МОП у регулюванні глобальної трудової мобільності. Особливості участі України в міжнародних міграційних процесах.

5. Міжнародне науково-технічне співробітництво

Суть технологій та міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі технологій. Способи комерційного і некомерційного трансферу.

Правове регулювання: Угода СОТ з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності (ТРИПС), діяльність ЮНКТАД, Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).

Пріоритетні напрями міжнародного науково-технічного обміну для України.

6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини

Поняття валюти, її види. Валютний курс, фактори його формування, режими валютного курсоутворення. Валютна система: національна, регіональна, світова. Етапи еволюції світової валютної системи.

Світовий валютний ринок: функції, структура, суб'єкти. Основні види валютних операцій: поточні, строкові, свопи, арбітраж.

Валютне регулювання: інструменти валютної політики (інтервенція, девальвація, ревальвація, валютні обмеження).

Поняття міжнародного кредиту. Види зовнішнього боргу, показники та методи управління. Інституційні механізми: МВФ, група Світового банку, Лондонський і Паризький клуби.

Міжнародні розрахунки: форми (документарні й недокументарні), типи (в національній, колективній валюті, клірингові). Платіжний баланс: структура, фактори, способи врівноваження.

7. Міжнародна економічна інтеграція

Сутність і форми міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний та валютний союз, повна інтеграція.

Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС. Економічне співробітництво України з НАТО.

Економічні ефекти інтеграції: статичні (ефекти створення й відхилення торгівлі); динамічні (вигоди спеціалізації, масштаб виробництва, зростання добробуту, покращення торговельного балансу, залучення інвестицій тощо).

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яку форму розрахунків використовують між країнами, компаніями, банківськими установами для взаємного заліку міжнародних вимог і зобов'язань?

- a) акредитив
- b) інкасо
- c) кліринг
- d) відкритий рахунок

Який тип ринкової структури схарактеризовано великою кількістю фірм, що випускають диференційовану продукцію?

- a) монополістична конкуренція
- b) досконала конкуренція
- c) олігополія
- d) монополія

Змінні витрати – це витрати, величина яких:

- a) змінюється на одиницю продукції внаслідок НТП
- b) нестабільна у часі
- c) залежить від продуктивності праці
- d) залежить від обсягу виробництва

Який тип виробничої структури характерний для підприємства, що об'єднує кілька однотипних цехів у територіально відокремлений організаційний компонент?

- a) корпусний
- b) комбінатський
- c) цеховий
- d) безцеховий

До якого з методів мотивації належить медичне страхування працівників підприємством?

- a) до економічних методів мотивації.
- b) до неекономічних методів мотивації
- c) до організаційних методів мотивації

d) до статусних методів мотивації.

До якого із середовищ ІТ-підприємства належить фактор наявності податкових пільг для формування R&D центрів усередині корпорацій?

- a) макросередовище
- b) мікросередовище
- c) міжнародне середовище
- d) внутрішнє середовище

Визначте характер попиту та зміну витрат покупців за умови, що зростання ціни на групу товарів на 10 % призводить до зменшення рівня придбання цих товарів на 5 %.

- a) попит нееластичний, витрати покупців збільшуються
- b) попит еластичний, витрати покупців збільшуються
- c) попит характеризується одиничною еластичністю, витрати покупців не змінюються
- d) попит нееластичний, витрати покупців скорочуються.

На якому рівні реалізуються міжнародні економічні відносини між галузями?

- a) макrorівні
- b) мікрорівні
- c) мезорівні
- d) метарівні

Які операційні витрати включають до виробничої собівартості продукції?

- a) прямі витрати на оплату праці, адміністративні витрати, прямі матеріальні витрати
- b) прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, загальновиробничі витрати
- c) прямі матеріальні витрати, адміністративні витрати, інші операційні витрати
- d) прямі матеріальні витрати, витрати на збут, загальновиробничі витрати.

Що передбачає стимулююча фіскальна політика в періоди спаду та депресії?

- a) зростання податків і зростання державних видатків

- b) зростання податків і зменшення державних видатків
- c) зменшення податків і зростання державних видатків
- d) зменшення податків і зменшення державних видатків.

Що є основною метою соціальної політики під час планування економічного розвитку?

- a) підвищення рівня життя населення
- b) зменшення міграційних втрат населення
- c) зменшення частки нелегальної зайнятості
- d) зниження рівня безробіття населення.

Рентабельність підприємства – це:

- a) отриманий підприємством прибуток
- b) відносна доходність або прибутковість (вимірювана у відсотках), як відношення прибутку до витрат капіталу
- c) відношення прибутку до середньої вартості основних фондів і обігові коштів
- d) балансовий прибуток на 1 грн. реалізованої продукції

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 5 балів

Чому дорівнює показник фондівдачі?

Вартість валової продукції підприємства – 40 000 тис. грн.
Середньорічна вартість виробничого обладнання – 10 000 тис. грн.
Середньорічна вартість виробничих будівель – 5 000 тис. грн. Середньорічна вартість вантажних автомобілів – 5 000 тис. грн.

Варіанти відповіді:

- a) 2950 шт. або 188800 грн.
- b) 2984 шт. або 190976 грн.
- c) 3000 шт. або 192000 грн.
- d) 3050 шт. або 195200 грн.

Розрахуйте величину ВВП (млн дол. США) за витратним методом.

Вихідні дані: споживчі витрати – 410 млн дол. США; інвестиції – 105 млн дол. США; державні закупівлі – 130 млн дол. США; експорт – 64 млн дол. США; імпорт – 58 млн дол. США.

Варіанти відповіді:

- a) 651 млн. дол. США
- b) 667 млн. дол. США
- c) 624 млн. дол. США
- d) 521 млн. дол. США

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мікроекономіка: навч. посібник / ред. С.І. Архієреєв, Н.Б. Решетняк. – Харків: НТУ "ХП", 2013. – 160 с.
2. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей "Економіка", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємство, торгівля та біржова діяльність" / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
3. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник / В. М. Тарасевич та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с.
4. Мікроекономіка : підручник / А. П. Наливайко та ін. – К. : КНЕУ, 2011. – 446 с.
5. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – К. : ЦУЛ, 2008. – 438 с.
6. Пилипенко В. В. Мікроекономіка / В. В. Пилипенко. – Суми : ТОВ "Мрія", 2007. – 284 с.
7. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 4-те вид., виправл. та доп. — Л. : Апріорі, 2020.— Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. – 648 с.
8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.
10. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.
11. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.
12. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн./ С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Апріорі, 2017. – Кн.1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка . – 567с.
13. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. – Кн..1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін..- 4-те вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2023. - 723 с.
14. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник // За ред. С.Панчишина, і П.Островерха. Книга 2. – К. : Знання, 2010. – 440с.
15. Круш П. В. Макроекономіка та її регулювання: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2009. – 424 с.
16. Макроекономіка: Навч. посібник / за заг.ред. Гупала О.Г. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010.
17. Міжнародна макроекономіка. Навч. посіб. Видання 3-тє перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.

18. Приходько В.П., Шинкар В.А. Макроекономіка: Навчальний посібник. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2014. – 248 с.
19. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2017. – 703 с
20. Гронтковська Т. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 672 с.
21. Савченко А.Г. Макроекономіка: Навч.-метод. посібник для самост. вивчення. дисц. – К.: КНЕУ, 2016.
22. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 1. Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорєлова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. –Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 614 с.11.
23. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 2.- Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорєлова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. –Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 623 с.
24. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина І: навч. посібник / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, В. О. Черепанова та ін. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2018. – 606 с.: іл. (Гриф вченої ради НТУ «ХПІ»).
25. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина ІІ: Том І: навч. посібник / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, В. О. Черепанова та ін. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 762 с.: іл. (Гриф вченої ради НТУ «ХПІ»).
26. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина ІІ: Том ІІ: навч. посібник / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, В. О. Черепанова та ін. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2020. – 702 с.: іл. (Гриф вченої ради НТУ «ХПІ»).
27. Козак Ю. Г., Заєць М. А. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. – Одеса - «ТОВ.ПЛУТОН », 2016. – 352 с.
28. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с. 6. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
29. Козак Ю. Г., Ковалевський Ю. В. Економіка зарубіжних країн: Навч. посібник. Видання 4-е, перероб. та доп. – Київ: «Центр учбової літератури», 2013, 292 с.
30. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
31. Моделювання міжнародних відносин: Навч. посіб. / Р.В. Вовк. – К.: Знання, 2012. – 246 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичні завдання містять варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну), оцінюється в 5 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів. Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки вступного випробування за
кількістю наданих правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення	Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення
Теоретичні питання (кожна правильна відповідь рахується в 3 бали)					
1	3	не склав	16	48	не склав
2	6	не склав	17	51	не склав
3	9	не склав	18	54	не склав
4	12	не склав	19	57	не склав
5	15	не склав	20	60	склав
6	18	не склав	21	63	склав
7	21	не склав	22	66	склав
8	24	не склав	23	69	склав
9	27	не склав	24	72	склав
10	30	не склав	25	75	склав
11	33	не склав	26	78	склав
12	36	не склав	27	81	склав
13	39	не склав	28	84	склав
14	42	не склав	29	87	склав
15	45	не склав	30	90	склав
Практичні завдання (оцінюються в 5 балів - якщо відповідь вірна, 0 балів - якщо надана відповідь невірна)					
31	95	склав			
32	100	склав			

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.
Протокол № БЕМ-3 від 25 березня 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«___» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем
вищої освіти за освітньою програмою:

Облік, аудит і оподаткування

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

Облік, аудит і оподаткування

АНОТАЦІЯ

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю D1 «Облік і оподаткування», освітня програма «Облік, аудит і оподаткування».

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Для успішного засвоєння освітньої програми за другим (магістерським) рівнем вищої освіти абітурієнти повинні мати здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо циклів дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітню програму підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та одночасно відображає вимоги до майбутніх студентів, визначених у стандартах вищої освіти магістерського рівня.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що здобувач вищої освіти повинен:

знати: основи теорії фінансів, фінансів підприємств, банківської системи, фінансового ринку;

вміти: приймати оптимальні обґрунтовані рішення щодо використання фінансів у реалізації економічної політики різноманітних суб'єктів господарювання (у т.ч. банківських установ) як в межах національної економіки так і на міжнародному рівні та ін.

Вступне фахове випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника рівня освіти «бакалавр» і включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки:

Фінансова звітність підприємств за НП(С)БО

Фінансовий аналіз

Оподаткування

Бюджетна система

Податкова система

Фінансовий облік за НП(С)БО

Управлінській облік

Фінанси підприємств

Банки та банківська справа

Страхування та страхова справа

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП».

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D1 «Облік і оподаткування».

Голова робочої групи – Тетяна ДАВИДЮК, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри обліку і фінансів.

Члени робочої групи:

1. Анастасія КОЛЄСНІЧЕНКО – кандидат економічних наук, доцент, доцентка кафедри обліку і фінансів.

2. Світлана КУЗНЕЦОВА – кандидат економічних наук, доцент, доцентка кафедри обліку і фінансів.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.

2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.

4. Передекзаменаційна консультація, так же як і випробування проводиться засобами аудіо-або відеоконференцій за затвердженим розкладом та членами екзаменаційної комісії.

5. У разі виникнення під час складання випробування обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) абітурієнт повинен негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). Здобувачі освіти, які допущені до складання випробування, але з об'єктивних причин не можуть взяти в ньому участь із використанням визначених університетом технічних засобів, мають повідомити гаранту та голові екзаменаційної комісії до початку проведення випробування. За цих обставин можливість та час перескладання випробування визначається членами екзаменаційної комісії за відповідним графіком (надається в службовій записки).

6. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

7. Голова ЕК та члени комісії оголошують здобувачам вищої освіти результати випробувань та заносять до екзаменаційної відомості.

8. Загальний час проведення вступного випробування займає 1 годину.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою спеціальності D1 «Облік і оподаткування» складається тесту, що містить кількістю 50 тестових завдань одного рівня складності, де правильна відповідь на одне тестове завдання – 2 бали, загальний час проведення вступного випробування займає 1 годину.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ НП(С)БО

Тема 1. Загальні вимоги до фінансової звітності

Регулювання фінансової звітності в Україні. Мета, види, класифікація та склад фінансової звітності. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.

Тема 2. Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Призначення балансу та його структура. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів. Склад, оцінка та відображення в балансі оборотних активів. Характеристика статей власного капіталу та порядок їх відображення в балансі. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.

Тема 3. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)

Загальна характеристика Звіту про фінансові результати. Визначення, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Визначення економічних елементів операційних витрат. Розрахунок прибутку на акцію.

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів

Загальна характеристика Звіту про рух грошових коштів. Структура Звіту про рух грошових коштів. Визначення та оцінка надходження та вибуття грошових коштів. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за прямим методом. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за непрямим методом.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Тема 1. Значення і теоретичні основи фінансового аналізу

Зміст, мета та завдання фінансового аналізу. Предмет та мета фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Методи та прийоми фінансового аналізу. Експрес-аналіз та деталізований фінансовий аналіз

Тема 2. Фінансова звітність та фінансова інформація

Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам. Балансовий звіт підприємства. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства. Звіт про рух грошових коштів підприємства. Звіт про власний капітал підприємства

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Загальна оцінка стану майна підприємства та його складових частин. Аналіз джерел майна підприємства. Аналіз ефективності використання майна підприємства

Тема 4. Аналіз оборотних активів

Сутність, склад і структура оборотних активів підприємства. Методика визначення потреби (нормативів) в оборотних коштах підприємства. Джерела формування оборотних коштів підприємства. Показники стану та ефективності використання оборотних активів підприємства.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства

Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу підприємства. Аналіз складу та структури власного капіталу. Аналіз складу та структури залученого капіталу. Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості. Аналіз рентабельності капіталу. Оцінка вартості капіталу

Тема 6. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз ліквідності балансу підприємства. Аналіз платоспроможності підприємства. Комплексна оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Суть фінансової стійкості підприємства. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Оцінка типу фінансової стійкості підприємства. Кількісна оцінка фінансової стійкості підприємства. Інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.

Тема 8. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства

Значення та завдання аналізу формування фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз рівня, структури та динаміки фінансових результатів підприємства. Аналіз рівня беззбитковості підприємства. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку підприємства. Сутність та показники рентабельності підприємства. Факторний аналіз рентабельності підприємства. Аналіз резервів збільшення прибутку підприємства

Тема 9. Аналіз ймовірності банкрутства підприємств

Поняття та види банкрутства. Причини і наслідки банкрутства. Методи підходи до діагностики банкрутства. Моделі (Альтмана, Тафлера) оцінки ймовірності банкрутства та інтерпретації їх результатів. Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства.

РОЗДІЛ 3. ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

Еволюція теорії оподаткування. Податки як інструмент регулювання економіки та основа доходів держави на сучасному етапі розвитку. Сутність та функції податків. Характеристика елементів податків: платники, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, податковий період, порядок нарахування, подання звітності та сплати. Податкова система держави. Податкове законодавство. Роль та сфера дії Податкового кодексу України. Основи та принципи побудови оптимальної податкової системи. Класифікація податків. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків. Поняття та основні типи податкової політики (дискреційна, недискреційна). Регресивна, пропорційна і прогресивна системи оподаткування. Особливості податкової системи України. Проблеми подвійного оподаткування й шляхи подолання. Особливості оподаткування підприємств у різних галузях національної економіки.

Тема 2. Податок на додану вартість

Соціально-економічну сутність податку на додану вартість (ПДВ). Нормативно-правове регулювання ПДВ в Україні. Переваги та недоліки ПДВ. Операції, які не є об'єктом оподаткування ПДВ. Операції, як звільнені від оподаткування ПДВ. Порядок розрахунку ПДВ до сплати в бюджет. Поняття податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ. Поняття бюджетного відшкодування. Об'єкт оподаткування ПДВ. Ставки ПДВ. Податкова накладна з ПДВ. Податкова декларація з ПДВ: сутність та структура. Відповідальність за порушення порядку звітування з ПДВ чи строків оплати ПДВ.

Тема 3. Акцизний податок і мито

Призначення акцизного оподаткування. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування акцизним податком. Механізм обчислення акцизного податку за тютюновими виробами. Мито: суть та особливості застосування. Митна вартість. Преференційні ставки мита. Види мита, які застосовуються в Україні. Операції, які звільняються від сплати мита.

Тема 4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Система загальнодержавного соціального страхування в Україні. Поняття та призначення ЄСВ. Нормативно-правове регулювання ЄСВ. Платники ЄСВ. Ставки ЄСВ. Визначення сум обов'язкових відрахувань із заробітної плати. Виплати, на які не нараховується ЄСВ. Максимальна величина бази нарахування ЄСВ. Мінімальний страховий внесок. Визначення величини єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців.

Тема 5. Податок на прибуток підприємств

Сутність і призначення податку на прибуток. Історія виникнення і розвитку податку на прибуток. Платники податку на прибуток. Об'єкт оподаткування податком на прибуток. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення. Податкові різниці. Коригування фінансового результату до оподаткування підприємства на податкові різниці. Методи нарахування амортизації основних засобів і необоротних активів. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.

Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір

Економічна, фінансова, політична і соціальна значимість ПДФО. Платники ПДФО. Податкові агенти. Об'єкт оподаткування ПДФО. Доходи, які включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО. Обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки. Категорії громадян, які користуються пільгами з ПДФО.

Платники військового збору. Об'єкти та база оподаткування військовим збором. Ставки військового збору. Порядок розрахунку військового збору. Механізм сплати військового збору.

Тема 7. Природно-ресурсні податки та платежі

Структуру природно-ресурсних платежів. Платники та податкові агенти екологічного податку. Види джерел забруднення навколишнього природного середовища. Порядок обчислення екологічного податку. Ставки екологічного податку. Наслідки від впровадження екологічного податку.

Структура рентної плати. Особливості розрахунку рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.

Тема 8. Інші прямі податки і збори

Особливості місцевого оподаткування. Місцеві податки і збори. Принципи місцевого оподаткування. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Об'єкти, які не оподатковуються податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Транспортний податок: сутність та особливості адміністрування. Транспортні засоби, які оподатковуються транспортним податком. Ставка транспортного податку. Туристичний збір: сутність та особливості адміністрування. Земельний податок в Україні. Ставки земельного податку. Строки сплати земельного податку фізичні особи. Строки сплати орендної плати за землю. Пільги з плати за землю.

Тема 9. Спрощена система оподаткування

Види діяльності, що дозволяють застосування спрощеної системи оподаткування. База оподаткування єдиним податком. Групи платників

єдиного податку. Ставка єдиного податку. Особливості застосування підвищеної ставки та подвійного розміру податку. Обмеження по застосуванню спрощеної системи оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп. Особливості обрання спрощеної системи оподаткування.

Тема 10. Адміністрування податків, зборів, платежів

Характеристика системи адміністрування податків, зборів, платежів. Права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів. Організація обліку платників податків, зборів, платежів у контролюючих органах. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах. Поняття податкового контролю як складової системи адміністрування податків, зборів, платежів. Податкові перевірки в системі податкового контролю. Податкові консультації, податкові роз'яснення як форма запобігання конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.

РОЗДІЛ 4. БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету

Економічна природа та сутність бюджету. Призначення та роль бюджету. Бюджетна політика як складова фінансової політики. Роль бюджету у фінансово-кредитному механізмі.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Сутність та значення бюджету держави як фінансового плану. Бюджет як розпис доходів і видатків. Бюджетне планування та прогнозування. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Принципи і методи бюджетного планування.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Бюджетний дефіцит (профіцит): поняття, види та наслідки. Концепції збалансування бюджету. Причини виникнення та джерела покриття дефіциту бюджету. Види державного та місцевого боргу.

Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Поняття та основи бюджетного устрою. Принципи бюджетного устрою. Бюджетна система України, її склад та структура. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетна класифікація та її складові.

Тема 5. Бюджетний процес

Сутність бюджетного процесу. Організація бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу та характеристика їх функцій. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.

Тема 6. Система доходів бюджету

Методи та джерела формування доходів бюджету. Склад, види і структура доходів бюджету України. Податкові та неподаткові надходження бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету

Склад, види і структура видатків бюджету України. Економічна сутність видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Бюджетне фінансування. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу. Видатки бюджету на оборону та управління. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Тема 8. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин. Чинники та форми державного кредиту, їх призначення. Державний борг, його структура. Обслуговування державного боргу. Управління державним боргом.

Тема 9. Організація податкової системи

Сутність та організація податкової системи. Принципи побудови та організації системи оподаткування. Структура податкової системи України. Наукові основи побудови податкової системи. Сучасний стан податкової системи та шляхи її реформування. Методи, види і джерела формування державних доходів. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту. Критерії оптимального оподаткування. Розрахунок податкового навантаження. Оптимізація податкового навантаження в Україні. Оцінка ефективності податкової системи.

Тема 10. Податкова політика

Сутність податкової політики та напрями її проведення. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики. Фактори, які визначають напрями та характер податкової політики. Види і форми реалізації податкової політики. Критерії ефективності податкової політики. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин. Напрями вдосконалення податкової політики з ухилення від оподаткування.

Тема 11. Державна податкова служба України

Основні етапи становлення Державної податкової служби України. Основні завдання та функції Державної податкової служби України. Структура Державної податкової служби України. Основні напрями діяльності Державної податкової служби України. Апарат Державної податкової служби України.

РОЗДІЛ 5. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ЗА НП(С)БО

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства. Відповідальність працівників сфери обліку в Україні

Тема 2. Облік грошових коштів

Склад грошових коштів та контроль за їх зберіганням. Облік касових операцій. Облік безготівкових операцій. Облік операцій в іноземній валюті.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Основи обліку дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків з підзвітними особами.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття основних засобів, їх класифікація й оцінка згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби». Відображення в обліку руху основних засобів. Облік амортизації основних засобів. Облік поліпшення і ремонту основних засобів.

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Об'єкти інтелектуальної власності: юридичні засади. Визнання та оцінка нематеріальних активів в обліку. Відображення в обліку руху нематеріальних активів. Розрахунок та облік амортизації нематеріальних активів. Поліпшення нематеріальних активів.

Тема 6. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Сутність фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом амортизованої собівартості. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.

Тема 7. Облік запасів

Особливості обліку, оцінка виробничих запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси». Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів. Оцінка вибуття запасів.

Тема 8. Облік палива та готової продукції

Облік палива на підприємстві. Поняття, оцінка і синтетичний облік готової продукції. Первинний облік готової продукції Аналітичний облік готової продукції.

Тема 9. Облік поточних фінансових інвестицій

Визнання та оцінка фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік інвестиційних сертифікатів (цінних паперів).

Тема 10. Облік витрат виробництва

Калькулювання як прийом оцінки вартості об'єктів обліку. Методи обліку витрат. Способи та процедури калькулювання. Бухгалтерський облік прямих витрат. Облік і розподіл загальновиробничих витрат.

Тема 11. Облік власного капіталу підприємства та цільового фінансування

Власний капітал підприємства та його складові частини. Облік статутного капіталу та його змін. Облік неоплаченого капіталу. Облік пайового капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік виученого капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Тема 12. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства

Класифікація та визнання доходів. Класифікація та визнання витрат. Визначення та облік фінансових результатів. Облік доходів, витрат та результатів операційної діяльності. Облік доходів, витрат та результатів фінансових операцій. Облік доходів, витрат та результатів іншої звичайної діяльності.

Тема 13. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками, інших поточних та короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, іншими кредиторами. Облік розрахунків з учасниками. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань. Облік поточних зобов'язань.

Тема 14. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень

Облік довгострокових зобов'язань. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Тема 15. Облік праці та її оплати

Системи та форми оплати праці в Україні. Кадрова документація на підприємстві. Облік використання робочого часу на підприємстві. Облік виробітку. Фонд оплати праці та його складові. Облік розрахунків по оплаті праці. Облік інших виплат і платежів на підприємстві. Облік відпусток. Облік розрахунків підприємства з бюджетом, бюджетними та позабюджетними цільовими фондами.

Тема 16. Облік розрахунків з бюджетом по податках і платежах

Система оподаткування в Україні, її характеристика. Класифікація податків і зборів. Облік розрахунків підприємства по податках і платежах.

Податок з прибутку підприємств. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Місцеві податки і збори. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.

РОЗДІЛ 6. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку. Принципи та функції управлінського обліку. Управлінський, фінансовий та податковий облік, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Склад витрат виробництва

Основні принципи класифікацій витрат. Класифікація витрат за напрямками обліку

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Поведінка витрат залежно від їх класифікації. Методи визначення функції витрат

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Мета і сутність калькулювання витрат. Класифікація методів обліку витрат та методів калькулювання.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Облік і калькулювання за замовленнями. Облік і калькулювання за процесами.

Тема 6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами

Калькулювання по змінним витратам. Маржинальний дохід. Моделі калькулювання по змінним витратам. Переваги і недоліки калькулювання по змінним витратам.

Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами

Загальна характеристика і основні принципи системи «стандарт-кост». Особливості калькулювання за нормативним методом. Переваги і недоліки нормативного метода калькулювання.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати - обсяг - прибуток». Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку «витрати - обсяг - прибуток» за умов асортименту. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати - обсяг - прибуток».

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Сутність релевантного підходу при прийнятті управлінських рішень. Аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень. Прийняття управлінських рішень щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень.

Обґрунтування рішень щодо запасів та ціноутворення.

Тема 10. Бюджетування і контроль

Сутність бюджетування та його організація. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Концепція центрів відповідальності. Оцінка діяльності центрів витрат. Оцінка діяльності центрів доходу. Трансфертне ціноутворення

Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку

Спільні риси з фінансовим та податковим обліком. Відмінні риси з фінансовим та податковим обліком.

РОЗДІЛ 7. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Фінанси підприємств, сутність, функції, організація

Фінанси підприємств у загальній системі фінансів, їх сутність та характеристика. Фінансові ресурси (кошти) підприємств. Функції фінансів підприємств. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств. Регулювання та організація фінансової діяльності.

Тема 2. Необоротні активи підприємств: формування та оцінка

Поняття та склад майнового потенціалу підприємства. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Необоротні активи: сутність, склад, оцінка та ефективність використання у підприємствах.

Тема 3. Оборотні активи підприємств: формування та оцінка

Загальна характеристика й умови формування оборотних активів. Сутність, склад та ефективність руху оборотних активів. Політика формування активів підприємства. Визначення потреби в окремих видах активів. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства. Оптимізація складу та оцінка вартості активів підприємства.

Тема 4. Капітал підприємства

Сутність і склад капіталу підприємства. Характеристика власного капіталу, його склад. Характеристика позикового капіталу, його склад та умови залучення.

Тема 5. Оптимізація структури капіталу підприємства

Джерела фінансування активів підприємства. Політика формування

фінансової структури та визначення загальної потреби у капіталі. Формування у підприємств оптимальної структури капіталу.

Тема 6. Кредитування підприємств

Кредитування як джерело залучення фінансових ресурсів підприємствами. Види та порядок банківського кредитування. Комерційне кредитування підприємств. Інші форми кредитних відносин.

Тема 7. Ефективність використання кредитних ресурсів

Обґрунтування політики кредитування підприємств. Визначення потреби у кредитуванні. Вибір найбільш ефективних видів й умов кредитування. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.

Тема 8. Доходи, витрати та фінансові результати підприємств

Доходи підприємств. Джерела формування доходів підприємств. Собівартість продукції та поточні витрати підприємств. Класифікація витрат підприємства. Методи розподілу витрат на постійні й змінні.

Тема 9. Прибутки підприємств

Формування та розподіл прибутку підприємств. Напрями використання прибутку. Оподаткування та податкова політика підприємств.

Тема 10. Грошовий оборот. Організація грошових розрахунків.

Грошові потоки підприємств, їх сутність та класифікація. Грошовий оборот та грошові розрахунки в діяльності підприємств. Безготівкові операції та розрахунки. Вирішення завдань щодо визначення розміру та складу грошових потоків підприємств та ефективності їх руху.

РОЗДІЛ 8. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження, необхідність та сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція. Основні функції грошей. Види грошей та їх характеристика. Роль грошей у системі суспільного відтворення.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Характеристика і структура грошового обороту. Форми грошового обороту. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса та її показники. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель та структура грошового ринку. Механізм функціонування ринку грошей. Механізм формування пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики. Методи та

інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 4. Інфляція та грошові реформи

Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції. Етапи інфляційних процесів в Україні. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Грошова реформа в Україні

Тема 5. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти та конвертованість валюти. Валютний ринок та його структура. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс: сутність та формування. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований). Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Світова та міжнародна валютні системи.

Тема 6. Кредит у ринковій економіці

Необхідність та сутність кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Теорії кредиту. Функції і роль кредиту. Етапи кредитування. Принципи кредитування. Види і форми кредиту. Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту.

Тема 7. Банківська система: суть, типи, принципи та функції

Суть та місце банківської системи в фінансово-економічній системі країни. Принципи побудови та типи банківських систем. Вимоги до діяльності та функції банківської системи.

Тема 8. Центральний банк у банківській системі країни

Центральний банк: повноваження, функції, компетенції, операції. Національний банк України. Основні засади грошово-кредитної політики НБУ.

Тема 9. Банківський нагляд та регулювання банківської діяльності

Регулювання банківської системи: суть, механізм. Призначення, моделі, форми, принципи і функції банківського нагляду. Регулювання діяльності банків в Україні.

Тема 10. Комерційні банки як провідні суб'єкти банківської системи та фінансового посередництва

Сутність поняття «банк». Види комерційних банків. Функції банків. Види банківських операцій.

Тема 11. Операції банків з обслуговування платіжного обороту

Організація грошових розрахунків у національному господарстві. Основні форми безготівкових розрахунків, порядок проведення розрахункових

операцій. Міжбанківські розрахунки.

Тема 12. Банківські ресурси як основа функціонування банку

Суть ресурсів банку та їх структура. Регулятивний капітал банку: призначення, джерела формування, функції. Операції по залученню та запозиченню коштів.

Тема 13. Особливості проведення активних операцій банків

Активи банку та активні операції: призначення, відмінності. Банківський кредит. Сутність та класифікація кредитних операцій банку.

Тема 14. Операції банків з цінними паперами

Поняття та види банківських інвестицій. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів. Посередницькі операції банків на фондовому ринку.

Тема 15. Фінансовий аналіз та звітність діяльності банків

Сутність та форми фінансової звітності банку. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків. Аналіз фінансового стану банків.

Тема 16. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність і форми страхового захисту. Витоки страхування. Сутність страхування як економічної категорії. Суб'єкти та об'єкти страхування. Функції страхування. Принципи страхування. Системи страхування.

Тема 17. Класифікація страхування

Класифікація страхування за різними ознаками. Форми страхування: обов'язкова та добровільна.

Тема 18. Страховий ринок

Сутність страхового ринку, його функції та принципи функціонування. Структура страхового ринку. Учасники страхового ринку. Страхові посередники та професіонали страхового ринку. Товариства взаємного страхування. Об'єднання страховиків та їх функції. Маркетинг і реклама страхових послуг. Реалізація страхових послуг. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на функціонування страхового ринку.

Тема 19. Актуарні розрахунки у страхуванні

Сутність, завдання та класифікація актуарних розрахунків. Показники страхової статистики.

Тема 20. Визначення страхових тарифів

Математичні основи обчислення тарифних ставок. Склад і структура побудови страхових тарифів. Розрахунок тарифів з ризикових видів страхування. Особливості розрахунку тарифних ставок за договорами страхування життя. Види страхових внесків (премій, платежів). Визначення тарифів за договорами загального страхування.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові питання

Один вірний варіант відповіді – 2 бали за кожне тестове завдання

1. У традиційному розумінні фінансовий аналіз – це:

- а) сукупність методів, прийомів і процедур оцінки результативності й ефективності фінансово-господарської діяльності виробничого підприємства;
- б) спосіб оцінки ліквідності і платоспроможності для прийняття рішень із приводу визнання підприємства банкрутом;
- в) метод оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської (фінансової) звітності;
- г) система показників, що дають точне і правдиве представлення про можливості функціонування підприємства в найближчому майбутньому.

2. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
- б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
- в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
- г) системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

3. Бюджетна система України – це:

- а) організація та принципи побудови, функціонування бюджетної системи, взаємозв'язок між окремими ланками;
- б) сукупність державного і місцевих бюджетів, яка побудована з урахуванням економічних відносин державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;
- в) організація та здійснення виконання Державного бюджету за доходами;
- г) організація та здійснення виконання Державного бюджету за видатками.

4. За правовим змістом бюджет – це:

- а) основний фінансовий план держави;
- б) Закон України;
- г) розпис доходів та видатків;

д) бюджетний розпис.

5. Категорія, яка відображає грошові відносини між державою та юридичними й фізичними особами з приводу створення фонду грошових коштів держави та його використання на розширене відтворення – це:

- а) кошторис;
- б) бюджет;
- в) баланс;
- г) бюджетний розпис.

6. Основні засоби в балансі відображають:

- а) за первісною вартістю;
- б) переоціненою вартістю;
- в) ліквідаційною вартістю;
- г) залишковою вартістю.

7. Запас міцності – це:

- а) рівень поточної діяльності суб'єкта господарювання, що перевищує точку беззбитковості;
- б) співвідношення постійних та змінних витрат підприємства;
- в) міра того, наскільки може збільшитись обсяг продажу до точки беззбитковості;
- г) співвідношення постійних і змінних витрат, що забезпечує більший відсоток зростання прибутку, ніж відповідний відсоток зростання обсягу продажу.

8. Бюджет капіталовкладень – це:

- а) план, який гарантує наявність ресурсів для операційних потреб компанії;
- б) план, що встановлює довгострокові цілі компанії, які відображають зовнішні фактори;
- в) план, що координує і повідомляє про планові завдання на майбутній рік усім підрозділам;
- г) план, який оцінює довгострокові потреби компанії в придбанні основних засобів виробничого характеру.

9. Вкажіть, у чому полягає фіскальна функція податків?

- а) забезпечення фінансування та надходження грошових коштів до бюджетів усіх рівнів;
- б) у застосуванні штрафних санкцій до порушників податкового законодавства;

- в) у проведенні перевірок суб'єктів підприємницької діяльності;
- г) підвищення ставок та розмірів податкових платежів;
- д) у розподілі бюджетних коштів на основні потреби держави.

10. Вкажіть, як поділяються податки залежно від об'єкта оподаткування:

- а) загальнодержавні та місцеві;
- б) прямі і непрямі;
- в) податки на доходи, на майно і на споживання;
- г) податки, що включаються у валові витрати та собівартість, податки, що включаються в ціну товару, податки, що сплачуються з прибутку.
- д) розкладні та окладні;

11. Фінансова звітність – це:

- а) узагальнена інформація про діяльність підприємства за визначений проміжок часу;
- б) сукупність звітів, підготовлених внутрішніми службами підприємства, що містять конфіденційну інформацію;
- в) бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, власний капітал і рух грошових коштів підприємства за звітний період;
- г) сукупність звітів, що містять аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства за звітний період.

12. До складу необоротних активів підприємства включають:

- а) нематеріальні активи;
- б) грошові кошти та дебіторську заборгованість;
- в) поточні фінансові вкладення;
- г) незавершене виробництво та виробничі запаси.

13. Чистий оборотний капітал підприємства визначається як:

- а) різниця між короткостроковими зобов'язаннями та поточними активами;
- б) різниця між довгостроковими зобов'язаннями та нематеріальними активами;
- в) різниця між поточними активами та короткостроковими зобов'язаннями;
- г) різниця між поточними активами та довгостроковими зобов'язаннями.

14. Облікова політика – це:

а) сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності;

б) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;

в) надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів;

г) правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

15. Яка бухгалтерська проводка відповідає операції «Відвантажено готову продукцію покупцю»:

а) Дт 311 Кт 361;

б) Дт 301 Кт 702;

в) Дт 311 Кт 681;

г) Дт 361 Кт 701.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
2. Звітність підприємства : навч. посібник / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Ю.О. Распопова, Т.В. Акімова. Дніпро : ННІ «ІПБТ» УДУНТ, 2022. 208 с.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зм. ред. від 01.01.2024) Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14#Text>
4. Національні стандарти бухгалтерського обліку: Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
5. Фінансовий аналіз та звітність : електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. - 2-ге вид., доп. - Вінниця : ВНТУ, 2022. - 144 с.
6. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз. Теорія та практика: навчальний посібник. К.:ЦУЛ, 2019. 328 с.
7. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.
8. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво НН «Астра», 2020. Ч1. 434 с.
9. Фінансовий аналіз : навч. посібник / уклад.: Н.Л. Марусяк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
10. Череп А. В., Гамова О.В., Козачок І. А. Фінансовий аналіз. навчальний посібник. К. : Кондор, 2020. 277 с.
11. Варналій З. С. Податкова система: [підручник] / З.С. Варналій, М.В. Романюк. - К.: Знання України, 2019. - 567 с.
12. Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики: Навчальний курс. К.: Акцент ПП. 2018. 464 с.
13. Облік, аудит і оподаткування: теорія та практика [Електронний ресурс] : навч. посібник / Т В. Давидюк [та ін.] ; заг. ред. Т В. Давидюк ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Електрон. текст. дані. - Харків, 2021. – 607 с. - URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52695>.
14. Андрущенко В. Л., Тучак Т.В. Податкова система : навчальний посібник. Київ в: Центр учбової літератури, 2019. 412 с.
15. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. К. : Знання України, 567 с.
16. Тарангул Л.Л. Планування податкових надходжень в Україні : теорія і

практика : монографія. Ірпінь: НУДПСУ, 2019. 339 с.

17. Податкова система : Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. Та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. - Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. - 402 с.

18. Податкова система : практичні питання застосування норм Податкового кодексу України / За заг. ред. В.Ю. Захарченка. К. : Юрінком Інтер, 2020. 368 с.

19. Бюджетна система : підручник / за ред. д.е.н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 624 с.

20. Бюджетна система України : навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. - Дніпро: Монолит, - 332 с.

21. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. - 272 с.

22. Луніна І. О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.

23. Бюджетна система : підручник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. —Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

24. Брік С. В. Фінансовий облік І: теорія та практика : навч. посіб. для студентів денної та заоч. форм навч. спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та 241 «Готельно- ресторанна справа» / С. В. Брік ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Харків : НТУ «ХПІ», 2018. - 158 с.

25. Височан О. С. Фінансовий облік : навч. посіб. / О. С. Височан, О. О. Височан; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». - 2-ге вид., перероб. і допов. - Львів : Сорока Т. Б., 2017. - 450 с.

26. Фінансовий облік : підручник / [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін.]; Західноукр. нац. ун-т. - 2-ге вид., допов. та перероб. - Тернопіль : ЗУНУ, 2020. - 481 с.

27. Кузнецова С. О. Фінансовий облік І [Електронний ресурс] : практикум / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Електрон. текст. дані. - Харків, 2021. - 96 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53328>.

28. Кузнецова С. О. Фінансовий облік І [Електронний ресурс] : текст лекцій / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Електрон. текст. дані. - Харків, - 156 с. - URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/49607>

29. Бутинець Ф. Ф., Давидюк Т. В., Малюга Н. М., Чижевська Л. В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-е вид., перероб. і доп. Житомир: ПП «Рута», 2002. 480 с.

30. Гончаренко О.О., Давидюк Т.В., Саюн А.О., Рогова Н.В. Управлінський

облік: навч. Посібник. К. : УБС НБУ, 2014. 415 с.

31. Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс. Частина 1: Навчальний посібник для студентів спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» / Колектив авторів. За ред. проф. Мардус Н. Ю. Харків : НТУ «ХП», 2022. 523 с.

32. Управлінський облік : навч. посіб. /О.М.Брадул, В. А. Шепелюк, Л. Я. Шевченко, П. Д. Камінський, та ін; ДНУЕТ. Кривой Ріг. : 2017. 113 с.

33. Управлінський облік : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / За ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава : Ш! «Астроя» 2018. - 250 с.

34. Управлінський облік : підручник / В. С. Лень. 2-е вид., випр. Київ : Каравела, 2017. 260 с.

35. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат : монографія / О. Л. Михальська, В. Г Швець ; КНУ Київ : Кондор, 2019. 224 с.

36. Управлінський облік [Текст] : навч.-практичний посібник / В. П. Шило [та ін.]. - Київ : Кондор, 2012. - 302 с.

37. Управлінський облік. Збірник задач : навчальний посібник / Д. А. Горовий, Т. В. Давидюк, С.М. Кравченко, О.В. Манойленко. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 400 с.

38. Управлінський облік : підруч. для вузів / Л. В. Нападовська.- 2-ге вид., доопрац. та допов. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.- 648 с.

39. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. - 2-ге вид., допов. та перероб. - Харків : ХНУВС, 2022. - 292 с.

40. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.

41. Фінанси підприємств: навчальний посібник : практикум / Н.О. Власова, Т.В. П'ятак, Т.І. Кочєтова; за наук. ред. проф. Власової Н.О.- Х.: Світ книг, 2020. - 312 с.

42. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навчальний посібник.: 2-ге вид., перероб. і допов. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.

43. Ярошевич Н.Б. Фінанси диверсифікованих підприємств: Навчальний посібник. - Львів: «Новий Світ-2000», 2023. - 327 с.

44. Бердар М.М. Фінанси підприємств : навчальний посібник - Київ : Центр учбової літератури, 2023. - 352 с.

45. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.

46. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит : навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.

47. Гроші та кредит. Методичні вказівки щодо виконання розрахункового

завдання для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків : НТУ «ХПІ», 30 с

48. Гроші та кредит. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 88 с.

49. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.

50. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д. І. Коваленко.- 3-є видання. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.

51. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. - Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. - 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».

52. Банківська система : навчальний посібник/ укл: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Федішин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.

53. Стечишин Т. Б. Банківська справа : навчальний посібник / Т. Б. Стечишин, Б. Л. Луців. [2-ге вид. випр. і доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с.

54. Банківські операції : навч. посіб. Ушакова О.А. Рівне: НУВГП. 2021. 226 с.

55. Банківська система : навчальний посібник за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с. 4 Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

56. Банківська система : підручник; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 536 с.

57. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 368 с.

58. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

59. Сосновська О.О. Страхування : навчальний посібник. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Максимальна кількість балів, які отримує учасник вступного випробування за виконанні 50 тестових завдань, при правильній відповіді на одне тестове завдання – 2 бали, складає 100 балів.

Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1.

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки за результатами вступних випробувань за фахом

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення	Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення
1	2	не склав	26	52	не склав
2	4	не склав	27	54	не склав
3	6	не склав	28	56	не склав
4	8	не склав	29	58	не склав
5	10	не склав	30	60	склав
6	12	не склав	31	62	склав
7	14	не склав	32	64	склав
8	16	не склав	33	66	склав
9	18	не склав	34	68	склав
10	20	не склав	35	70	склав
11	22	не склав	36	72	склав
12	24	не склав	37	74	склав
13	26	не склав	38	76	склав
14	28	не склав	39	78	склав
15	30	не склав	40	80	склав
16	32	не склав	41	82	склав
17	34	не склав	42	84	склав
18	36	не склав	43	86	склав
19	38	не склав	44	88	склав
20	40	не склав	45	90	склав
21	42	не склав	46	92	склав
22	44	не склав	47	94	склав
23	46	не склав	48	96	склав
24	48	не склав	49	98	склав
25	50	не склав	50	100	склав

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«___» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем
вищої освіти за освітньою програмою:

Фінанси і банківська справа

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

Фінанси і банківська справа

АНОТАЦІЯ

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітня програма «Фінанси і банківська справа».

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Для успішного засвоєння освітньої програми за другим (магістерським) рівнем вищої освіти абітурієнти повинні мати здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо циклів дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітню програму підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та одночасно відображає вимоги до майбутніх студентів, визначених у стандартах вищої освіти магістерського рівня.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що здобувач вищої освіти повинен:

знати: основи теорії фінансів, фінансів підприємств, банківської системи, фінансового ринку;

вміти: приймати оптимальні обґрунтовані рішення щодо використання фінансів у реалізації економічної політики різноманітних суб'єктів господарювання (у т.ч. банківських установ) як в межах національної економіки так і на міжнародному рівні та ін.

Вступне фахове випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника рівня освіти «бакалавр» і включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки:

Фінансова звітність підприємств за НП(С)БО

Фінансовий аналіз

Оподаткування

Бюджетна система

Податкова система

Фінансовий облік за НП(С)БО

Управлінський облік

Фінанси підприємств

Банки та банківська справа

Страховання та страхова справа

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП».

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Голова робочої групи – Тетяна НАЗАРОВА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів.

Члени робочої групи:

1. Олександр МАНОЙЛЕНКО – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і фінансів.

2. Ольга МАЩЕНКО – доктор економічних наук, доцент, професорка кафедри обліку і фінансів.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.

2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.

4. Передекзаменаційна консультація, так же як і випробування проводиться засобами аудіо-або відеоконференцій за затвердженим розкладом та членами екзаменаційної комісії.

5. У разі виникнення під час складання випробування обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) абітурієнт повинен негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). Здобувачі освіти, які допущені до складання випробування, але з об'єктивних причин не можуть взяти в ньому участь із використанням визначених університетом технічних засобів, мають повідомити гаранту та голові екзаменаційної комісії до початку проведення випробування. За цих обставин можливість та час перескладання випробування визначається членами екзаменаційної комісії за відповідним графіком (надається в службовій записки).

6. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

7. Голова ЕК та члени комісії оголошують здобувачам вищої освіти результати випробувань та заносять до екзаменаційної відомості.

8. Загальний час проведення вступного випробування займає 1 годину.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» складається тесту, що містить кількістю 50 тестових завдань одного рівня складності, де правильна відповідь на одне тестове завдання – 2 бали, загальний час проведення вступного випробування займає 1 годину.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ НП(С)БО

Тема 1. Загальні вимоги до фінансової звітності

Регулювання фінансової звітності в Україні. Мета, види, класифікація та склад фінансової звітності. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.

Тема 2. Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Призначення балансу та його структура. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів. Склад, оцінка та відображення в балансі оборотних активів. Характеристика статей власного капіталу та порядок їх відображення в балансі. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.

Тема 3. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)

Загальна характеристика Звіту про фінансові результати. Визначення, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Визначення економічних елементів операційних витрат. Розрахунок прибутку на акцію.

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів

Загальна характеристика Звіту про рух грошових коштів. Структура Звіту про рух грошових коштів. Визначення та оцінка надходження та вибуття грошових коштів. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за прямим методом. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за непрямим методом.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Тема 1. Значення і теоретичні основи фінансового аналізу

Зміст, мета та завдання фінансового аналізу. Предмет та мета фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Методи та прийоми фінансового аналізу. Експрес-аналіз та деталізований фінансовий аналіз

Тема 2. Фінансова звітність та фінансова інформація

Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам. Балансовий звіт підприємства. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства. Звіт про рух грошових коштів підприємства. Звіт про власний капітал підприємства

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Загальна оцінка стану майна підприємства та його складових частин. Аналіз джерел майна підприємства. Аналіз ефективності використання майна підприємства

Тема 4. Аналіз оборотних активів

Сутність, склад і структура оборотних активів підприємства. Методика визначення потреби (нормативів) в оборотних коштах підприємства. Джерела формування оборотних коштів підприємства. Показники стану та ефективності використання оборотних активів підприємства.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства

Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу підприємства. Аналіз складу та структури власного капіталу. Аналіз складу та структури залученого капіталу. Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості. Аналіз рентабельності капіталу. Оцінка вартості капіталу

Тема 6. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз ліквідності балансу підприємства. Аналіз платоспроможності підприємства. Комплексна оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Суть фінансової стійкості підприємства. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Оцінка типу фінансової стійкості підприємства. Кількісна оцінка фінансової стійкості підприємства. Інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.

Тема 8. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства

Значення та завдання аналізу формування фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз рівня, структури та динаміки фінансових результатів підприємства. Аналіз рівня беззбитковості підприємства. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку підприємства. Сутність та показники рентабельності підприємства. Факторний аналіз рентабельності підприємства. Аналіз резервів збільшення прибутку підприємства

Тема 9. Аналіз ймовірності банкрутства підприємств

Поняття та види банкрутства. Причини і наслідки банкрутства. Методи підходи до діагностики банкрутства. Моделі (Альтмана, Тафлера) оцінки ймовірності банкрутства та інтерпретації їх результатів. Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства.

РОЗДІЛ 3. ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

Еволюція теорії оподаткування. Податки як інструмент регулювання економіки та основа доходів держави на сучасному етапі розвитку. Сутність та функції податків. Характеристика елементів податків: платники, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, податковий період, порядок нарахування, подання звітності та сплати. Податкова система держави. Податкове законодавство. Роль та сфера дії Податкового кодексу України. Основи та принципи побудови оптимальної податкової системи. Класифікація податків. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків. Поняття та основні типи податкової політики (дискреційна, недискреційна). Регресивна, пропорційна і прогресивна системи оподаткування. Особливості податкової системи України. Проблеми подвійного оподаткування й шляхи подолання. Особливості оподаткування підприємств у різних галузях національної економіки.

Тема 2. Податок на додану вартість

Соціально-економічну сутність податку на додану вартість (ПДВ). Нормативно-правове регулювання ПДВ в Україні. Переваги та недоліки ПДВ. Операції, які не є об'єктом оподаткування ПДВ. Операції, як звільнені від оподаткування ПДВ. Порядок розрахунку ПДВ до сплати в бюджет. Поняття податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ. Поняття бюджетного відшкодування. Об'єкт оподаткування ПДВ. Ставки ПДВ. Податкова накладна з ПДВ. Податкова декларація з ПДВ: сутність та структура. Відповідальність за порушення порядку звітування з ПДВ чи строків оплати ПДВ.

Тема 3. Акцизний податок і мито

Призначення акцизного оподаткування. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування акцизним податком. Механізм обчислення акцизного податку за тютюновими виробами. Мито: суть та особливості застосування. Митна вартість. Преференційні ставки мита. Види мита, які застосовуються в Україні. Операції, які звільняються від сплати мита.

Тема 4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Система загальнодержавного соціального страхування в Україні. Поняття та призначення ЄСВ. Нормативно-правове регулювання ЄСВ. Платники ЄСВ. Ставки ЄСВ. Визначення сум обов'язкових відрахувань із заробітної плати. Виплати, на які не нараховується ЄСВ. Максимальна величина бази нарахування ЄСВ. Мінімальний страховий внесок. Визначення величини єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців.

Тема 5. Податок на прибуток підприємств

Сутність і призначення податку на прибуток. Історія виникнення і розвитку податку на прибуток. Платники податку на прибуток. Об'єкт оподаткування податком на прибуток. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення. Податкові різниці. Коригування фінансового результату до оподаткування підприємства на податкові різниці. Методи нарахування амортизації основних засобів і необоротних активів. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.

Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір

Економічна, фінансова, політична і соціальна значимість ПДФО. Платники ПДФО. Податкові агенти. Об'єкт оподаткування ПДФО. Доходи, які включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО. Обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки. Категорії громадян, які користуються пільгами з ПДФО.

Платники військового збору. Об'єкти та база оподаткування військовим збором. Ставки військового збору. Порядок розрахунку військового збору. Механізм сплати військового збору.

Тема 7. Природно-ресурсні податки та платежі

Структуру природно-ресурсних платежів. Платники та податкові агенти екологічного податку. Види джерел забруднення навколишнього природного середовища. Порядок обчислення екологічного податку. Ставки екологічного податку. Наслідки від впровадження екологічного податку.

Структура рентної плати. Особливості розрахунку рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.

Тема 8. Інші прямі податки і збори

Особливості місцевого оподаткування. Місцеві податки і збори. Принципи місцевого оподаткування. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Об'єкти, які не оподатковуються податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Транспортний податок: сутність та особливості адміністрування. Транспортні засоби, які оподатковуються транспортним податком. Ставка транспортного податку. Туристичний збір: сутність та особливості адміністрування. Земельний податок в Україні. Ставки земельного податку. Строки сплати земельного податку фізичні особи. Строки сплати орендної плати за землю. Пільги з плати за землю.

Тема 9. Спрощена система оподаткування

Види діяльності, що дозволяють застосування спрощеної системи оподаткування. База оподаткування єдиним податком. Групи платників

єдиного податку. Ставка єдиного податку. Особливості застосування підвищеної ставки та подвійного розміру податку. Обмеження по застосуванню спрощеної системи оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп. Особливості обрання спрощеної системи оподаткування.

Тема 10. Адміністрування податків, зборів, платежів

Характеристика системи адміністрування податків, зборів, платежів. Права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів. Організація обліку платників податків, зборів, платежів у контролюючих органах. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах. Поняття податкового контролю як складової системи адміністрування податків, зборів, платежів. Податкові перевірки в системі податкового контролю. Податкові консультації, податкові роз'яснення як форма запобігання конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.

РОЗДІЛ 4. БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету

Економічна природа та сутність бюджету. Призначення та роль бюджету. Бюджетна політика як складова фінансової політики. Роль бюджету у фінансово-кредитному механізмі.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Сутність та значення бюджету держави як фінансового плану. Бюджет як розпис доходів і видатків. Бюджетне планування та прогнозування. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Принципи і методи бюджетного планування.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Бюджетний дефіцит (профіцит): поняття, види та наслідки. Концепції збалансування бюджету. Причини виникнення та джерела покриття дефіциту бюджету. Види державного та місцевого боргу.

Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Поняття та основи бюджетного устрою. Принципи бюджетного устрою. Бюджетна система України, її склад та структура. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетна класифікація та її складові.

Тема 5. Бюджетний процес

Сутність бюджетного процесу. Організація бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу та характеристика їх функцій. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.

Тема 6. Система доходів бюджету

Методи та джерела формування доходів бюджету. Склад, види і структура доходів бюджету України. Податкові та неподаткові надходження бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету

Склад, види і структура видатків бюджету України. Економічна сутність видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Бюджетне фінансування. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу. Видатки бюджету на оборону та управління. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Тема 8. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин. Чинники та форми державного кредиту, їх призначення. Державний борг, його структура. Обслуговування державного боргу. Управління державним боргом.

Тема 9. Організація податкової системи

Сутність та організація податкової системи. Принципи побудови та організації системи оподаткування. Структура податкової системи України. Наукові основи побудови податкової системи. Сучасний стан податкової системи та шляхи її реформування. Методи, види і джерела формування державних доходів. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту. Критерії оптимального оподаткування. Розрахунок податкового навантаження. Оптимізація податкового навантаження в Україні. Оцінка ефективності податкової системи.

Тема 10. Податкова політика

Сутність податкової політики та напрями її проведення. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики. Фактори, які визначають напрями та характер податкової політики. Види і форми реалізації податкової політики. Критерії ефективності податкової політики. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин. Напрями вдосконалення податкової політики з ухилення від оподаткування.

Тема 11. Державна податкова служба України

Основні етапи становлення Державної податкової служби України. Основні завдання та функції Державної податкової служби України. Структура Державної податкової служби України. Основні напрями діяльності Державної податкової служби України. Апарат Державної податкової служби України.

РОЗДІЛ 5. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ЗА НП(С)БО

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства. Відповідальність працівників сфери обліку в Україні

Тема 2. Облік грошових коштів

Склад грошових коштів та контроль за їх зберіганням. Облік касових операцій. Облік безготівкових операцій. Облік операцій в іноземній валюті.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Основи обліку дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків з підзвітними особами.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття основних засобів, їх класифікація й оцінка згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби». Відображення в обліку руху основних засобів. Облік амортизації основних засобів. Облік поліпшення і ремонту основних засобів.

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Об'єкти інтелектуальної власності: юридичні засади. Визнання та оцінка нематеріальних активів в обліку. Відображення в обліку руху нематеріальних активів. Розрахунок та облік амортизації нематеріальних активів. Поліпшення нематеріальних активів.

Тема 6. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Сутність фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом амортизованої собівартості. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.

Тема 7. Облік запасів

Особливості обліку, оцінка виробничих запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси». Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів. Оцінка вибуття запасів.

Тема 8. Облік палива та готової продукції

Облік палива на підприємстві. Поняття, оцінка і синтетичний облік готової продукції. Первинний облік готової продукції Аналітичний облік готової продукції.

Тема 9. Облік поточних фінансових інвестицій

Визнання та оцінка фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік інвестиційних сертифікатів (цінних паперів).

Тема 10. Облік витрат виробництва

Калькулювання як прийом оцінки вартості об'єктів обліку. Методи обліку витрат. Способи та процедури калькулювання. Бухгалтерський облік прямих витрат. Облік і розподіл загальновиробничих витрат.

Тема 11. Облік власного капіталу підприємства та цільового фінансування

Власний капітал підприємства та його складові частини. Облік статутного капіталу та його змін. Облік неоплаченого капіталу. Облік пайового капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік виученого капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокрытих збитків). Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Тема 12. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства

Класифікація та визнання доходів. Класифікація та визнання витрат. Визначення та облік фінансових результатів. Облік доходів, витрат та результатів операційної діяльності. Облік доходів, витрат та результатів фінансових операцій. Облік доходів, витрат та результатів іншої звичайної діяльності.

Тема 13. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками, інших поточних та короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, іншими кредиторами. Облік розрахунків з учасниками. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань. Облік поточних зобов'язань.

Тема 14. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень

Облік довгострокових зобов'язань. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Тема 15. Облік праці та її оплати

Системи та форми оплати праці в Україні. Кадрова документація на підприємстві. Облік використання робочого часу на підприємстві. Облік виробітку. Фонд оплати праці та його складові. Облік розрахунків по оплаті праці. Облік інших виплат і платежів на підприємстві. Облік відпусток. Облік розрахунків підприємства з бюджетом, бюджетними та позабюджетними цільовими фондами.

Тема 16. Облік розрахунків з бюджетом по податках і платежах

Система оподаткування в Україні, її характеристика. Класифікація податків і зборів. Облік розрахунків підприємства по податках і платежах.

Податок з прибутку підприємств. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Місцеві податки і збори. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.

РОЗДІЛ 6. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку. Принципи та функції управлінського обліку. Управлінський, фінансовий та податковий облік, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Склад витрат виробництва

Основні принципи класифікацій витрат. Класифікація витрат за напрямками обліку

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Поведінка витрат залежно від їх класифікації. Методи визначення функції витрат

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Мета і сутність калькулювання витрат. Класифікація методів обліку витрат та методів калькулювання.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Облік і калькулювання за замовленнями. Облік і калькулювання за процесами.

Тема 6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами

Калькулювання по змінним витратам. Маржинальний дохід. Моделі калькулювання по змінним витратам. Переваги і недоліки калькулювання по змінним витратам.

Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами

Загальна характеристика і основні принципи системи «стандарт-кост». Особливості калькулювання за нормативним методом. Переваги і недоліки нормативного метода калькулювання.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати - обсяг - прибуток». Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку «витрати - обсяг - прибуток» за умов асортименту. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати - обсяг - прибуток».

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Сутність релевантного підходу при прийнятті управлінських рішень. Аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень. Прийняття управлінських рішень щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень.

Обґрунтування рішень щодо запасів та ціноутворення.

Тема 10. Бюджетування і контроль

Сутність бюджетування та його організація. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Концепція центрів відповідальності. Оцінка діяльності центрів витрат. Оцінка діяльності центрів доходу. Трансфертне ціноутворення

Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку

Спільні риси з фінансовим та податковим обліком. Відмінні риси з фінансовим та податковим обліком.

РОЗДІЛ 7. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Фінанси підприємств, сутність, функції, організація

Фінанси підприємств у загальній системі фінансів, їх сутність та характеристика. Фінансові ресурси (кошти) підприємств. Функції фінансів підприємств. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств. Регулювання та організація фінансової діяльності.

Тема 2. Необоротні активи підприємств: формування та оцінка

Поняття та склад майнового потенціалу підприємства. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Необоротні активи: сутність, склад, оцінка та ефективність використання у підприємствах.

Тема 3. Оборотні активи підприємств: формування та оцінка

Загальна характеристика й умови формування оборотних активів. Сутність, склад та ефективність руху оборотних активів. Політика формування активів підприємства. Визначення потреби в окремих видах активів. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства. Оптимізація складу та оцінка вартості активів підприємства.

Тема 4. Капітал підприємства

Сутність і склад капіталу підприємства. Характеристика власного капіталу, його склад. Характеристика позикового капіталу, його склад та умови залучення.

Тема 5. Оптимізація структури капіталу підприємства

Джерела фінансування активів підприємства. Політика формування

фінансової структури та визначення загальної потреби у капіталі. Формування у підприємств оптимальної структури капіталу.

Тема 6. Кредитування підприємств

Кредитування як джерело залучення фінансових ресурсів підприємствами. Види та порядок банківського кредитування. Комерційне кредитування підприємств. Інші форми кредитних відносин.

Тема 7. Ефективність використання кредитних ресурсів

Обґрунтування політики кредитування підприємств. Визначення потреби у кредитуванні. Вибір найбільш ефективних видів й умов кредитування. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.

Тема 8. Доходи, витрати та фінансові результати підприємств

Доходи підприємств. Джерела формування доходів підприємств. Собівартість продукції та поточні витрати підприємств. Класифікація витрат підприємства. Методи розподілу витрат на постійні й змінні.

Тема 9. Прибутки підприємств

Формування та розподіл прибутку підприємств. Напрями використання прибутку. Оподаткування та податкова політика підприємств.

Тема 10. Грошовий оборот. Організація грошових розрахунків.

Грошові потоки підприємств, їх сутність та класифікація. Грошовий оборот та грошові розрахунки в діяльності підприємств. Безготівкові операції та розрахунки. Вирішення завдань щодо визначення розміру та складу грошових потоків підприємств та ефективності їх руху.

РОЗДІЛ 8. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження, необхідність та сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція. Основні функції грошей. Види грошей та їх характеристика. Роль грошей у системі суспільного відтворення.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Характеристика і структура грошового обороту. Форми грошового обороту. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса та її показники. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель та структура грошового ринку. Механізм функціонування ринку грошей. Механізм формування пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики. Методи та

інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 4. Інфляція та грошові реформи

Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції. Етапи інфляційних процесів в Україні. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Грошова реформа в Україні

Тема 5. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти та конвертованість валюти. Валютний ринок та його структура. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс: сутність та формування. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований). Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Світова та міжнародна валютні системи.

Тема 6. Кредит у ринковій економіці

Необхідність та сутність кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Теорії кредиту. Функції і роль кредиту. Етапи кредитування. Принципи кредитування. Види і форми кредиту. Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту.

Тема 7. Банківська система: суть, типи, принципи та функції

Суть та місце банківської системи в фінансово-економічній системі країни. Принципи побудови та типи банківських систем. Вимоги до діяльності та функції банківської системи.

Тема 8. Центральний банк у банківській системі країни

Центральний банк: повноваження, функції, компетенції, операції. Національний банк України. Основні засади грошово-кредитної політики НБУ.

Тема 9. Банківський нагляд та регулювання банківської діяльності

Регулювання банківської системи: суть, механізм. Призначення, моделі, форми, принципи і функції банківського нагляду. Регулювання діяльності банків в Україні.

Тема 10. Комерційні банки як провідні суб'єкти банківської системи та фінансового посередництва

Сутність поняття «банк». Види комерційних банків. Функції банків. Види банківських операцій.

Тема 11. Операції банків з обслуговування платіжного обороту

Організація грошових розрахунків у національному господарстві. Основні форми безготівкових розрахунків, порядок проведення розрахункових

операцій. Міжбанківські розрахунки.

Тема 12. Банківські ресурси як основа функціонування банку

Суть ресурсів банку та їх структура. Регулятивний капітал банку: призначення, джерела формування, функції. Операції по залученню та запозиченню коштів.

Тема 13. Особливості проведення активних операцій банків

Активи банку та активні операції: призначення, відмінності. Банківський кредит. Сутність та класифікація кредитних операцій банку.

Тема 14. Операції банків з цінними паперами

Поняття та види банківських інвестицій. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів. Посередницькі операції банків на фондовому ринку.

Тема 15. Фінансовий аналіз та звітність діяльності банків

Сутність та форми фінансової звітності банку. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків. Аналіз фінансового стану банків.

Тема 16. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність і форми страхового захисту. Витоки страхування. Сутність страхування як економічної категорії. Суб'єкти та об'єкти страхування. Функції страхування. Принципи страхування. Системи страхування.

Тема 17. Класифікація страхування

Класифікація страхування за різними ознаками. Форми страхування: обов'язкова та добровільна.

Тема 18. Страховий ринок

Сутність страхового ринку, його функції та принципи функціонування. Структура страхового ринку. Учасники страхового ринку. Страхові посередники та професіонали страхового ринку. Товариства взаємного страхування. Об'єднання страховиків та їх функції. Маркетинг і реклама страхових послуг. Реалізація страхових послуг. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на функціонування страхового ринку.

Тема 19. Актуарні розрахунки у страхуванні

Сутність, завдання та класифікація актуарних розрахунків. Показники страхової статистики.

Тема 20. Визначення страхових тарифів

Математичні основи обчислення тарифних ставок. Склад і структура побудови страхових тарифів. Розрахунок тарифів з ризикових видів страхування. Особливості розрахунку тарифних ставок за договорами страхування життя. Види страхових внесків (премій, платежів). Визначення тарифів за договорами загального страхування.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові питання

Один вірний варіант відповіді – 2 бали за кожне тестове завдання

1. У традиційному розумінні фінансовий аналіз – це:

- а) сукупність методів, прийомів і процедур оцінки результативності й ефективності фінансово-господарської діяльності виробничого підприємства;
- б) спосіб оцінки ліквідності і платоспроможності для прийняття рішень із приводу визнання підприємства банкрутом;
- в) метод оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської (фінансової) звітності;
- г) система показників, що дають точне і правдиве представлення про можливості функціонування підприємства в найближчому майбутньому.

2. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
- б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
- в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
- г) системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

3. Бюджетна система України – це:

- а) організація та принципи побудови, функціонування бюджетної системи, взаємозв'язок між окремими ланками;
- б) сукупність державного і місцевих бюджетів, яка побудована з урахуванням економічних відносин державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;
- в) організація та здійснення виконання Державного бюджету за доходами;
- г) організація та здійснення виконання Державного бюджету за видатками.

4. За правовим змістом бюджет – це:

- а) основний фінансовий план держави;
- б) Закон України;
- г) розпис доходів та видатків;

д) бюджетний розпис.

5. Категорія, яка відображає грошові відносини між державою та юридичними й фізичними особами з приводу створення фонду грошових коштів держави та його використання на розширене відтворення – це:

- а) кошторис;
- б) бюджет;
- в) баланс;
- г) бюджетний розпис.

6. Основні засоби в балансі відображають:

- а) за первісною вартістю;
- б) переоціненою вартістю;
- в) ліквідаційною вартістю;
- г) залишковою вартістю.

7. Запас міцності – це:

- а) рівень поточної діяльності суб'єкта господарювання, що перевищує точку безбитковості;
- б) співвідношення постійних та змінних витрат підприємства;
- в) міра того, наскільки може збільшитись обсяг продажу до точки безбитковості;
- г) співвідношення постійних і змінних витрат, що забезпечує більший відсоток зростання прибутку, ніж відповідний відсоток зростання обсягу продажу.

8. Бюджет капіталовкладень – це:

- а) план, який гарантує наявність ресурсів для операційних потреб компанії;
- б) план, що встановлює довгострокові цілі компанії, які відображають зовнішні фактори;
- в) план, що координує і повідомляє про планові завдання на майбутній рік усім підрозділам;
- г) план, який оцінює довгострокові потреби компанії в придбанні основних засобів виробничого характеру.

9. Вкажіть, у чому полягає фіскальна функція податків?

- а) забезпечення фінансування та надходження грошових коштів до бюджетів усіх рівнів;
- б) у застосуванні штрафних санкцій до порушників податкового законодавства;

- в) у проведенні перевірок суб'єктів підприємницької діяльності;
- г) підвищення ставок та розмірів податкових платежів;
- д) у розподілі бюджетних коштів на основні потреби держави.

10. Вкажіть, як поділяються податки залежно від об'єкта оподаткування:

- а) загальнодержавні та місцеві;
- б) прямі і непрямі;
- в) податки на доходи, на майно і на споживання;
- г) податки, що включаються у валові витрати та собівартість, податки, що включаються в ціну товару, податки, що сплачуються з прибутку.
- д) розкладні та окладні;

11. Фінансова звітність – це:

- а) узагальнена інформація про діяльність підприємства за визначений проміжок часу;
- б) сукупність звітів, підготовлених внутрішніми службами підприємства, що містять конфіденційну інформацію;
- в) бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, власний капітал і рух грошових коштів підприємства за звітний період;
- г) сукупність звітів, що містять аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства за звітний період.

12. До складу необоротних активів підприємства включають:

- а) нематеріальні активи;
- б) грошові кошти та дебіторську заборгованість;
- в) поточні фінансові вкладення;
- г) незавершене виробництво та виробничі запаси.

13. Чистий оборотний капітал підприємства визначається як:

- а) різниця між короткостроковими зобов'язаннями та поточними активами;
- б) різниця між довгостроковими зобов'язаннями та нематеріальними активами;
- в) різниця між поточними активами та короткостроковими зобов'язаннями;
- г) різниця між поточними активами та довгостроковими зобов'язаннями.

14. Облікова політика – це:

а) сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності;

б) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;

в) надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів;

г) правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

15. Яка бухгалтерська проводка відповідає операції «Відвантажено готову продукцію покупцю»:

а) Дт 311 Кт 361;

б) Дт 301 Кт 702;

в) Дт 311 Кт 681;

г) Дт 361 Кт 701.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
2. Звітність підприємства : навч. посібник / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Ю.О. Распопова, Т.В. Акімова. Дніпро : ННІ «ІПБТ» УДУНТ, 2022. 208 с.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зм. ред. від 01.01.2024) Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14#Text>
4. Національні стандарти бухгалтерського обліку: Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
5. Фінансовий аналіз та звітність : електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. - 2-ге вид., доп. - Вінниця : ВНТУ, 2022. - 144 с.
6. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз. Теорія та практика: навчальний посібник. К.:ЦУЛ, 2019. 328 с.
7. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.
8. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво НН «Астроя», 2020. Ч1. 434 с.
9. Фінансовий аналіз : навч. посібник / уклад.: Н.Л. Марусяк. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
10. Череп А. В., Гамова О.В., Козачок І. А. Фінансовий аналіз. навчальний посібник. К. : Кондор, 2020. 277 с.
11. Варналій З. С. Податкова система: [підручник] / З.С. Варналій, М.В. Романюк. - К.: Знання України, 2019. - 567 с.
12. Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики: Навчальний курс. К.: Акцент ПП. 2018. 464 с.
13. Облік, аудит і оподаткування: теорія та практика [Електронний ресурс] : навч. посібник / Т В. Давидюк [та ін.] ; заг. ред. Т В. Давидюк ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Електрон. текст. дані. - Харків, 2021. – 607 с. - URI: <http://repositorv.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52695>.
14. Андрущенко В. Л., Тучак Т.В. Податкова система : навчальний посібник. Київ в: Центр учбової літератури, 2019. 412 с.
15. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. К. : Знання України, 567 с.

16. Тарангул Л.Л. Планування податкових надходжень в Україні : теорія і практика : монографія. Ірпінь: НУДПСУ, 2019. 339 с.
17. Податкова система : Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. - Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. - 402 с.
18. Податкова система : практичні питання застосування норм Податкового кодексу України / За заг. ред. В.Ю. Захарченка. К. : Юрінком Інтер, 2020. 368 с.
19. Бюджетна система : підручник / за ред. д.е.н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 624 с.
20. Бюджетна система України : навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. - Дніпро: Монолит, - 332 с.
21. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. - 272 с.
22. Луніна І. О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
23. Бюджетна система : підручник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. —Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
24. Брік С. В. Фінансовий облік І: теорія та практика : навч. посіб. для студентів денної та заоч. форм навч. спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та 241 «Готельно- ресторанна справа» / С. В. Брік ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Харків : НТУ «ХПІ», 2018. - 158 с.
25. Височан О. С. Фінансовий облік : навч. посіб. / О. С. Височан, О. О. Височан; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». - 2-ге вид., перероб. і допов. - Львів : Сорока Т. Б., 2017. - 450 с.
26. Фінансовий облік : підручник / [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін.]; Західноукр. нац. ун-т. - 2-ге вид., допов. та перероб. - Тернопіль : ЗУНУ, 2020. - 481 с.
27. Кузнецова С. О. Фінансовий облік І [Електронний ресурс] : практикум / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Електрон. текст. дані. - Харків, 2021. - 96 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53328>.
28. Кузнецова С. О. Фінансовий облік І [Електронний ресурс] : текст лекцій / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Електрон. текст. дані. - Харків, - 156 с. - URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/49607>
29. Бутинець Ф. Ф., Давидюк Т. В., Малюга Н. М., Чижевська Л. В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-

е вид., перероб. і доп. Житомир: ПП «Рута», 2002. 480 с.

30. Гончаренко О.О., Давидюк Т.В., Саюн А.О., Рогова Н.В. Управлінський облік: навч. Посібник. К. : УБС НБУ, 2014. 415 с.

31. Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс. Частина 1: Навчальний посібник для студентів спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» / Колектив авторів. За ред. проф. Мардус Н. Ю. Харків : НТУ «ХП», 2022. 523 с.

32. Управлінський облік : навч. посіб. / О.М.Брадул, В. А. Шепелюк, Л. Я. Шевченко, П. Д. Камінський, та ін; ДНУЕТ. Кривой Ріг. : 2017. 113 с.

33. Управлінський облік : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / За ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава : Ш! «Астроя» 2018. - 250 с.

34. Управлінський облік : підручник / В. С. Лень. 2-е вид., випр. Київ : Каравела, 2017. 260 с.

35. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат : монографія / О. Л. Михальська, В. Г Швець ; КНУ Київ : Кондор, 2019. 224 с.

36. Управлінський облік [Текст] : навч.-практичний посібник / В. П. Шило [та ін.]. - Київ : Кондор, 2012. - 302 с.

37. Управлінський облік. Збірник задач : навчальний посібник / Д. А. Горовий, Т. В. Давидюк, С.М. Кравченко, О.В. Манойленко. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 400 с.

38. Управлінський облік : підруч. для вузів / Л. В. Нападовська.- 2-ге вид., доопрац. та допов. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.- 648 с.

39. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. - 2-ге вид., допов. та перероб. - Харків : ХНУВС, 2022. - 292 с.

40. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.

41. Фінанси підприємств: навчальний посібник : практикум / Н.О. Власова, Т.В. П'ятак, Т.І. Кочетова; за наук. ред. проф. Власової Н.О.- Х.: Світ книг, 2020. - 312 с.

42. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навчальний посібник.: 2-ге вид., перероб. і допов. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.

43. Ярошевич Н.Б. Фінанси диверсифікованих підприємств: Навчальний посібник. - Львів: «Новий Світ-2000», 2023. - 327 с.

44. Бердар М.М. Фінанси підприємств : навчальний посібник - Київ : Центр учбової літератури, 2023. - 352 с.

45. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.

46. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит : навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.

47. Гроші та кредит. Методичні вказівки щодо виконання розрахункового завдання для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків : НТУ «ХПІ», 30 с

48. Гроші та кредит. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 88 с.

49. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.

50. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д. І. Коваленко.- 3-є видання. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.

51. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. - Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. - 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».

52. Банківська система : навчальний посібник/ укл: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Федішин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.

53. Стечишин Т. Б. Банківська справа : навчальний посібник / Т. Б. Стечишин, Б. Л. Луців. [2-ге вид. випр. і доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с.

54. Банківські операції : навч. посіб. Ушакова О.А. Рівне: НУВГП. 2021. 226 с.

55. Банківська система : навчальний посібник за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с. 4 Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

56. Банківська система : підручник; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 536 с.

57. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 368 с.

58. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

59. Сосновська О.О. Страхування : навчальний посібник. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Максимальна кількість балів, які отримує учасник вступного випробування за виконанні 50 тестових завдань, при правильній відповіді на одне тестове завдання – 2 бали, складає 100 балів.

Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1.

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки за результатами вступних випробувань за фахом

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення	Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення
1	2	не склав	26	52	не склав
2	4	не склав	27	54	не склав
3	6	не склав	28	56	не склав
4	8	не склав	29	58	не склав
5	10	не склав	30	60	склав
6	12	не склав	31	62	склав
7	14	не склав	32	64	склав
8	16	не склав	33	66	склав
9	18	не склав	34	68	склав
10	20	не склав	35	70	склав
11	22	не склав	36	72	склав
12	24	не склав	37	74	склав
13	26	не склав	38	76	склав
14	28	не склав	39	78	склав
15	30	не склав	40	80	склав
16	32	не склав	41	82	склав
17	34	не склав	42	84	склав
18	36	не склав	43	86	склав
19	38	не склав	44	88	склав
20	40	не склав	45	90	склав
21	42	не склав	46	92	склав
22	44	не склав	47	94	склав
23	46	не склав	48	96	склав
24	48	не склав	49	98	склав
25	50	не склав	50	100	склав

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«__»_____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Менеджмент організацій і адміністрування

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

Менеджмент організацій і адміністрування

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності D3 «Менеджмент» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на магістерському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 Менеджмент (освітньо-професійними програмами «Менеджмент організації і адміністрування», «Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)» та «Міжнародний бізнес»).

Голова робочої групи – Наталія ШМАТЬКО, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту

Члени робочої групи:

1. Оксана МАКОВОЗ – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент організації і адміністрування».

2. Олена ПРОХОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, професорка кафедри менеджменту.

3. Павло БРІНЬ – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)».

4. Тарас ДАНЬКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Міжнародний бізнес».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Менеджмент» складається з:

- 1) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;
- 2) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стили керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності.

Види підприємств

- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яка з стратегій передбачає отримання стратегічної переваги за рахунок обслуговування не усього ринку, а його частини?

- a) Стратегія диверсифікації.
- b) Стратегія диференціації.
- c) Стратегія фокусування.
- d) Стратегія скорочення витрат.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- a) Семантичні.
- b) Зумовлені сприйняттям.
- c) Невербальні.
- d) Зумовлені поганим слуханням

Знайдіть обмеження застосування прийомів влади, заснованої на винагороді.

- a) необхідність чіткої системи контролю.
- b) дефіцит ресурсів організації.
- c) втрата актуальності при зміні організаційної культури.
- d) потреба у тривалому часі

В чому полягають цілі стратегії зворотної вертикальної інтеграції?

- a) зменшення залежності від постачальників.
- b) посилення контролю над системами розподілу і продажу.
- c) зростання на існуючому ринку за рахунок нової продукції або технології.
- d) вихід на новий ринок.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- a) конкретність;
- b) вимірюваність;
- c) досяжність
- d) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

Компанія з виробництва медичного приладдя має чотири підрозділи. Темпи зростання попиту на товари кожного підрозділу та відносна частка ринку, яку контролює кожен підрозділ наведені в таблиці нижче

Підрозділ	Темп зростання попиту, %	Відносна частка ринку, %
1	10	1
2	3	15
3	4	2
4	8	18

За оцінками експертів темп зростання попиту на ринку менше 5 % вважається низьким, відносна частка ринку підрозділу компанії менше 10 % вважається низькою.

Визначте який з підрозділів компанії найкраще закрити, а який додатково фінансувати, використовуючи матрицю БКГ.

- а) 3 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 4 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- б) 2 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 1 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- с) 4 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 2 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- д) всі альтернативи рівнозначні

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Менеджмент для магістрів [Електронний ресурс]: навч. посібник / О. В. Прохоренко [та ін.]; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків: НТУ "ХПІ", 2024. – 382 с. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/82228>
2. Менеджмент: організаційна ефективність [Електронний ресурс]: навч. посібник для бакалаврів спец. 073 "Менеджмент" / Н. М. Шматько, М. В. Кармінська-Белоброва, О. В. Замула [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків: НТУ "ХПІ", 2024. – 280 с. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/85920>
3. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с
4. Основи менеджменту. Ілюстрований конспект лекцій для студентів заочної форми навчання» / укл. П.В.Брінь, О.В. Прохоренко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 50 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/17446cd4-25c2-425a-a97d-e5e559818922/content>
5. Рудько В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рудько, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
6. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
7. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
8. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
9. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т. В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.
10. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
11. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
12. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг» : навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
13. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.
14. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. К.: Науковий світ, 2022. 880 с.
15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
16. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
17. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
18. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. -315 с.
19. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
20. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну), оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів. Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки вступного випробування за кількістю наданих правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення	Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення
Теоретичні питання (кожна правильна відповідь рахується в 3 бали)					
1	3	не склав	16	48	не склав
2	6	не склав	17	51	не склав
3	9	не склав	18	54	не склав
4	12	не склав	19	57	не склав
5	15	не склав	20	60	склав
6	18	не склав	21	63	склав
7	21	не склав	22	66	склав
8	24	не склав	23	69	склав
9	27	не склав	24	72	склав
10	30	не склав	25	75	склав
11	33	не склав	26	78	склав
12	36	не склав	27	81	склав
13	39	не склав	28	84	склав
14	42	не склав	29	87	склав
15	45	не склав	30	90	склав
Практичне завдання (оцінюється в 10 балів - якщо відповідь вірна, 0 балів - якщо надана відповідь невірна)					
31	100	склав			

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«___» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП»».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності D3 «Менеджмент» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на магістерському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 Менеджмент (освітньо-професійними програмами «Менеджмент організації і адміністрування», «Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)» та «Міжнародний бізнес»).

Голова робочої групи – Наталія ШМАТЬКО, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту

Члени робочої групи:

1. Оксана МАКОВОЗ – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент організації і адміністрування».

2. Олена ПРОХОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, професорка кафедри менеджменту.

3. Павло БРІНЬ – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)».

4. Тарас ДАНЬКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Міжнародний бізнес».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Менеджмент» складається з:

- 1) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;
- 2) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стили керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності.

Види підприємств

- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яка з стратегій передбачає отримання стратегічної переваги за рахунок обслуговування не усього ринку, а його частини?

- a) Стратегія диверсифікації.
- b) Стратегія диференціації.
- c) Стратегія фокусування.
- d) Стратегія скорочення витрат.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- a) Семантичні.
- b) Зумовлені сприйняттям.
- c) Невербальні.
- d) Зумовлені поганим слуханням

Знайдіть обмеження застосування прийомів влади, заснованої на винагороді.

- a) необхідність чіткої системи контролю.
- b) дефіцит ресурсів організації.
- c) втрата актуальності при зміні організаційної культури.
- d) потреба у тривалому часі

В чому полягають цілі стратегії зворотної вертикальної інтеграції?

- a) зменшення залежності від постачальників.
- b) посилення контролю над системами розподілу і продажу.
- c) зростання на існуючому ринку за рахунок нової продукції або технології.
- d) вихід на новий ринок.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- a) конкретність;
- b) вимірюваність;
- c) досяжність
- d) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

Компанія з виробництва медичного приладдя має чотири підрозділи. Темпи зростання попиту на товари кожного підрозділу та відносна частка ринку, яку контролює кожен підрозділ наведені в таблиці нижче

Підрозділ	Темп зростання попиту, %	Відносна частка ринку, %
1	10	1
2	3	15
3	4	2
4	8	18

За оцінками експертів темп зростання попиту на ринку менше 5 % вважається низьким, відносна частка ринку підрозділу компанії менше 10 % вважається низькою.

Визначте який з підрозділів компанії найкраще закрити, а який додатково фінансувати, використовуючи матрицю БКГ.

- а) 3 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 4 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- б) 2 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 1 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- с) 4 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 2 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- д) всі альтернативи рівнозначні

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Менеджмент для магістрів [Електронний ресурс]: навч. посібник / О. В. Прохоренко [та ін.]; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків: НТУ "ХПІ", 2024. – 382 с. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/82228>
2. Менеджмент: організаційна ефективність [Електронний ресурс]: навч. посібник для бакалаврів спец. 073 "Менеджмент" / Н. М. Шматько, М. В. Кармінська-Белоброва, О. В. Замула [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків: НТУ "ХПІ", 2024. – 280 с. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/85920>
3. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с
4. Основи менеджменту. Ілюстрований конспект лекцій для студентів заочної форми навчання» / укл. П.В.Брінь, О.В. Прохоренко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 50 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/17446cd4-25c2-425a-a97d-e5e559818922/content>
5. Рульєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
6. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
7. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
8. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
9. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т. З. В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.
10. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
11. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
12. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг» : навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
13. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.
14. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. К.: Науковий світ, 2022. 880 с.
15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
16. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
17. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
18. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. -315 с.
19. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
20. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну), оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів. Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки вступного випробування за кількістю наданих правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення	Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення
Теоретичні питання (кожна правильна відповідь рахується в 3 бали)					
1	3	не склав	16	48	не склав
2	6	не склав	17	51	не склав
3	9	не склав	18	54	не склав
4	12	не склав	19	57	не склав
5	15	не склав	20	60	склав
6	18	не склав	21	63	склав
7	21	не склав	22	66	склав
8	24	не склав	23	69	склав
9	27	не склав	24	72	склав
10	30	не склав	25	75	склав
11	33	не склав	26	78	склав
12	36	не склав	27	81	склав
13	39	не склав	28	84	склав
14	42	не склав	29	87	склав
15	45	не склав	30	90	склав
Практичне завдання (оцінюється в 10 балів - якщо відповідь вірна, 0 балів - якщо надана відповідь невірна)					
31	100	склав			

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«___» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Міжнародний бізнес

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

Міжнародний бізнес

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП»».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності D3 «Менеджмент» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на магістерському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 Менеджмент (освітньо-професійними програмами «Менеджмент організації і адміністрування», «Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)» та «Міжнародний бізнес»).

Голова робочої групи – Наталія ШМАТЬКО, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту

Члени робочої групи:

1. Оксана МАКОВОЗ – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент організації і адміністрування».

2. Олена ПРОХОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, професорка кафедри менеджменту.

3. Павло БРІНЬ – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)».

4. Тарас ДАНЬКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Міжнародний бізнес».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Менеджмент» складається з:

- 1) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;
- 2) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стили керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності.

Види підприємств

- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яка з стратегій передбачає отримання стратегічної переваги за рахунок обслуговування не усього ринку, а його частини?

- a) Стратегія диверсифікації.
- b) Стратегія диференціації.
- c) Стратегія фокусування.
- d) Стратегія скорочення витрат.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- a) Семантичні.
- b) Зумовлені сприйняттям.
- c) Невербальні.
- d) Зумовлені поганим слуханням

Знайдіть обмеження застосування прийомів влади, заснованої на винагороді.

- a) необхідність чіткої системи контролю.
- b) дефіцит ресурсів організації.
- c) втрата актуальності при зміні організаційної культури.
- d) потреба у тривалому часі

В чому полягають цілі стратегії зворотної вертикальної інтеграції?

- a) зменшення залежності від постачальників.
- b) посилення контролю над системами розподілу і продажу.
- c) зростання на існуючому ринку за рахунок нової продукції або технології.
- d) вихід на новий ринок.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- a) конкретність;
- b) вимірюваність;
- c) досяжність
- d) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

Компанія з виробництва медичного приладдя має чотири підрозділи. Темпи зростання попиту на товари кожного підрозділу та відносна частка ринку, яку контролює кожен підрозділ наведені в таблиці нижче

Підрозділ	Темп зростання попиту, %	Відносна частка ринку, %
1	10	1
2	3	15
3	4	2
4	8	18

За оцінками експертів темп зростання попиту на ринку менше 5 % вважається низьким, відносна частка ринку підрозділу компанії менше 10 % вважається низькою.

Визначте який з підрозділів компанії найкраще закрити, а який додатково фінансувати, використовуючи матрицю БКГ.

- а) 3 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 4 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- б) 2 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 1 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- с) 4 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 2 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- д) всі альтернативи рівнозначні

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Менеджмент для магістрів [Електронний ресурс]: навч. посібник / О. В. Прохоренко [та ін.]; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків: НТУ "ХПІ", 2024. – 382 с. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/82228>
2. Менеджмент: організаційна ефективність [Електронний ресурс]: навч. посібник для бакалаврів спец. 073 "Менеджмент" / Н. М. Шматько, М. В. Кармінська-Белоброва, О. В. Замула [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків: НТУ "ХПІ", 2024. – 280 с. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/85920>
3. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с
4. Основи менеджменту. Ілюстрований конспект лекцій для студентів заочної форми навчання» / укл. П.В.Брінь, О.В. Прохоренко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 50 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/17446cd4-25c2-425a-a97d-e5e559818922/content>
5. Рульєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
6. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
7. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
8. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
9. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т 33 В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.
10. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
11. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
12. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг» : навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
13. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.
14. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. К.: Науковий світ, 2022. 880 с.
15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
16. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
17. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
18. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. -315 с.
19. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
20. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну), оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів. Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки вступного випробування за кількістю наданих правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення	Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення
Теоретичні питання (кожна правильна відповідь рахується в 3 бали)					
1	3	не склав	16	48	не склав
2	6	не склав	17	51	не склав
3	9	не склав	18	54	не склав
4	12	не склав	19	57	не склав
5	15	не склав	20	60	склав
6	18	не склав	21	63	склав
7	21	не склав	22	66	склав
8	24	не склав	23	69	склав
9	27	не склав	24	72	склав
10	30	не склав	25	75	склав
11	33	не склав	26	78	склав
12	36	не склав	27	81	склав
13	39	не склав	28	84	склав
14	42	не склав	29	87	склав
15	45	не склав	30	90	склав
Практичне завдання (оцінюється в 10 балів - якщо відповідь вірна, 0 балів - якщо надана відповідь невірна)					
31	100	склав			

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«__» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Маркетинг

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ	4
2. СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ	4
3. ТЕМИ ТА КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ	5
4. ФРАГМЕНТ ПРИКЛАДУ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ДЛЯ ВСТУПУ ДО МАГІСТРАТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D5 МАРКЕТИНГ	6
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	10
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	11

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ».

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю D5 «Маркетинг», освітня програма «Маркетинг».

Програма фахових випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до студентів рівня підготовки магістра, визначених у стандартах вищої освіти даних ступенів.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття другого рівня (магістра) вищої освіти за спеціальністю D5 Маркетинг, освітньої-професійної програми «Маркетинг».

Голова робочої групи (гарант програми) – Олександра КОСЕНКО, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри маркетингу

Члени робочої групи:

1. Олена КІТЧЕНКО – кандидат економічних наук, доцент, доцентка кафедри маркетингу.

2. Світлана ЧЕРНОБРОВКІНА – кандидат економічних наук, доцент, доцентка кафедри маркетингу.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступне фахове випробовування здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення фахового випробовування за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання фахового випробовування обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) абітурієнт повинен негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання випробовування визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

2. СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробовування за освітньою програмою «Маркетинг» складається з 50 теоретичних тестових питань з основних дисциплін професійної підготовки зі спеціальності D5 «Маркетинг» освітньої програми першого (бакалаврського) рівня та навчального плану, а саме: «Маркетинг», «Маркетингові дослідження», «Маркетингова товарна політика», «Маркетингове ціноутворення», «Маркетингові комунікації», «Маркетингова політика розподілу», «Поведінка споживача».

3. ТЕМИ ТА КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стилi керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності. Види підприємств
- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

4. ФРАГМЕНТ ПРИКЛАДУ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ДЛЯ ВСТУПУ ДО МАГІСТРАТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D5 МАРКЕТИНГ

Тестові завдання (обрати одну або кілька правильних відповідей)

1 Об'єктами маркетингу можуть бути:

- а) товари, послуги;
- б) фірми, місця (будівельні майданчики, дачні ділянки, курортно-санаторні місця);
- в) люди, ідеї;
- г) усі відповіді правильні

2 Сегментація – це:

- а) розподіл споживачів за потребами на однорідні групи;
- б) визначення місця для свого товару в низці аналогів;
- в) виявлення „ринкової ніші”;
- г) кількість товарів, яку споживач хоче і може придбати за певний проміжок часу по даній ціні

3 Рекламна програма якогось продукту починається:

- а) із розрахунку бюджету рекламної кампанії;
- б) із визначення джерела фінансування рекламної кампанії;
- в) визначення цілей рекламної кампанії;
- г) із розробки тексту реклами

4 Під каналом розподілу розуміються:

- а) збутові служби підприємства;
- б) сукупність різних видів транспорту для доставки продукції споживачам;
- в) сукупність взаємозалежних організацій, які роблять товар доступним споживачам;
- г) частина ринку, у якому реалізується певна група товарів

5 Позиціонування ринку – це:

- а) розподіл ринку на чіткі групи покупців;
- б) розподіл споживачів за потребами на однорідні групи;
- в) кількість товарів, яку виробник хоче і може виготовити для продажу за певний проміжок часу по даній ціні;
- г) визначення місця для свого товару в низці аналогів

6 Стратегію масового маркетингу використовують, коли:

- а) підприємство орієнтується на вузьку специфічну групу споживачів;
- б) підприємство орієнтується на широкий споживчий ринок;
- в) підприємство орієнтується на кілька сегментів ринку;
- г) попит перевищує пропозицію

7 Стратегію диференційованого маркетингу застосовують, коли:

- а) підприємство орієнтується на широкий споживчий ринок;
- б) підприємство орієнтується на вузьку специфічну групу споживачів;
- в) підприємство орієнтується на декілька сегментів ринку;
- г) попит перевищує пропозицію

8 При високій еластичності попиту як залежить обсяг продажу від рівня цін?

- а) ціни знижуються незначно – обсяг продажу зростає;
- б) ціни знижуються значно – обсяг продажу істотно не збільшується;
- в) ціни знижуються – обсяг продажу не змінюється;
- г) ціни не змінюються, попит знижується

9 Головна функція реклами полягає в:

- а) спонуканні споживачів до покупки рекламованих товарів або послуг;
- б) виділенні товару з маси аналогічних за якою-небудь ознакою;
- в) формуванні іміджу товару підприємства і його продукції;
- г) визначення місця для свого товару в низці аналогів

10 Життєвий цикл товару - це період часу:

- а) від початку розробки товару до зняття його з виробництва;
- б) від появи товару над ринком до заміни його новим товаром;
- в) від початку остаточно реалізації товару над ринком;
- г) процес розвитку продажу та отримання прибутку

11 Ринок, що складається з безлічі покупців і продавців, чутливих до політики ціноутворення один одного:

- а) чистої конкуренції;
- б) монополістичної конкуренції;
- в) олігополістичний;
- г) монополістичний

12 Стимулювання продажів можна визначити як:

- а) періодичну активність щодо збільшення обсягу продажів у короткостроковому аспекті;
- б) організацію особистих продаж;
- в) рекламну та пропагандистську кампанію;
- г) акції, спрямовані на збільшення продажів у довгостроковій перспективі

13 Вкажіть заходи стимулювання збуту стосовно споживача:

- а) розподіл календарів, записників з товарним знаком;
- б) відбір окремих осіб для участі у рекламі;
- в) знижка за регулярні покупки;
- г) найвигідніші для виробника умови продажу товарів певної групи у конкретному місці у певну годину

14 Післяпродажний сервіс включає:

- а) передгарантійне обслуговування;
- б) гарантії;
- в) пробну експлуатацію;
- г) передачу документації

15 Що може бути товаром?

- а) послуги;
- б) страхування життя;
- в) гроші;
- г) все перелічене вище

16 До факторів, що впливають на купівельну поведінку, не належать:

- а) спосіб життя;
- б) сприйняття;
- в) культура;
- г) усі відповіді вірні

17 Які з критеріїв сегментації ринку належать до групи "географічні"?

- а) розташування регіону, транспортна мережа;
- б) вік, стать, етап життєвого циклу сім'ї;
- в) суспільний клас, тип особистості, спосіб життя;
- г) доходи, освіта

18 Яке із зазначених визначень відповідає маркетинговому розумінню ринку?

- а) ринок - населення цього регіону;
- б) ринок - частина споживачів, які цікавляться товарами вашої фірми;
- в) ринок - це споживачі, які мають фінансові можливості для придбання товару;
- г) правильної відповіді немає.

19 До основних елементів комплексу маркетингу належать:

- а) товар, ціна, методи розповсюдження та методи просування;
- б) потреба, попит, товар, ціна, методи розповсюдження та методи просування;
- в) попит, сукупність існуючих та потенційних покупців, товар, ціна, методи розповсюдження та методи просування;
- г) попит, товар, ціна, методи розповсюдження

20 Що означає поняття «маркетингові дослідження»?

- а) збирання, опрацювання і аналіз даних з метою зниження невизначеності при прийнятті маркетингових рішень;
- б) систематичне збирання і аналіз маркетингової інформації;
- в) дані про якість товарів, що надходять за контрактами;
- г) дані про кількість товарів, що надходять за контрактами

21 Якою є мета паблік-релейшнз (PR)?

- а) популяризація підприємств, організацій або окремих осіб серед цільових груп громадськості;
- б) привернення уваги покупців, виклик зацікавленості і бажання придбати товар, здійснення поштовху до купівлі товарів;
- в) привертання уваги споживача, стимулювання купівлі і створення передумов для повторних закупівель, розвиток тривалих стосунків з отримувачем;
- г) посилення імпульсної купівлі.

22 Маркетинг слід розглядати як:

- а) комплекс результативних дій підприємства на ринку;
- б) інструмент підвищення ефективності та результативності системи будь-якої сфери, пов'язаної з обслуговуванням людини, клієнта;
- в) засіб забезпечення ефективності торгівлі;
- г) знаряддя забезпечення ефективності сфери обміну.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О. П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. – 1155 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/62858>
2. Навчальний посібник «Маркетингова діяльність підприємства», за заг.ред.Косенко О.П., – Харків, НТУ «ХПІ», 2018. – 1008с. <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35863>
3. Маркетинг промислового підприємства: навчальний посібник / за ред. проф. А.І.Яковлева, проф. М.І.Ларки. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 504с
4. Окландер М.А., Кірносова М.В. Маркетингова товарна політика : підручник. К.: Центр учбової літератури. 2020, 246 с.
5. Попова Н. В. Маркетингові комунікації : підручник / за заг. ред. Н. В. Попової. Харків: «Факт», 2020. 315 с.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Питання містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (50 тестових питань) оцінюється в два бали.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового випробовування за освітньою програмою «Маркетинг» складає 100 балів.

Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки за результатами вступних випробувань за фахом

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення	Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення
1	2	не склав	26	52	не склав
2	4	не склав	27	54	не склав
3	6	не склав	28	56	не склав
4	8	не склав	29	58	не склав
5	10	не склав	30	60	склав
6	12	не склав	31	62	склав
7	14	не склав	32	64	склав
8	16	не склав	33	66	склав
9	18	не склав	34	68	склав
10	20	не склав	35	70	склав
11	22	не склав	36	72	склав
12	24	не склав	37	74	склав
13	26	не склав	38	76	склав
14	28	не склав	39	78	склав
15	30	не склав	40	80	склав
16	32	не склав	41	82	склав
17	34	не склав	42	84	склав
18	36	не склав	43	86	склав
19	38	не склав	44	88	склав
20	40	не склав	45	90	склав
21	42	не склав	46	92	склав
22	44	не склав	47	94	склав
23	46	не склав	48	96	склав
24	48	не склав	49	98	склав
25	50	не склав	50	100	склав

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.
Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«___» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Підприємництво, торгівля і логістика

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

Підприємництво, торгівля і логістика

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності D7 «Торгівля» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на бакалаврському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до НТУ «ХП» (далі - Університет) для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю D7 «Торгівля» побудована за синтетичним міжпредметним принципом і складається з окремих розділів, кожен з яких інтегрує матеріал певного функціонального спрямування.

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра.

Голова робочої групи – Марина МАЩЕНКО, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри підприємництва, торгівлі і логістики, гарант ОПП «Підприємництво, торгівля і логістика»

Члени робочої групи:

1. Олена СЕРГІЄНКО – доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі і логістики, гарант ОПП «Підприємництво, торгівля і логістика».
2. Ірина ЛІСНА - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.
3. Ігор СОСНОВ – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Торгівля» складається з:

- 1) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;
- 2) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стили керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності.

Види підприємств

- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Вкажіть, який із перелічених чинників, за інших незмінних умов, призводить до зменшення суми чистого прибутку торговельного підприємства:

- a) збільшення ставки податку на прибуток підприємства;
- b) зменшення ставки податку на додану вартість;
- c) зростання рівня доходу від реалізації;
- d) зростання товарообороту.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- a) семантичні;
- b) зумовлені сприйняттям;
- c) невербальні;
- d) зумовлені поганим слуханням.

Модифікація комплексу маркетингу, зокрема, за рахунок зниження ціни найбільш характерна для:

- a) етапу виведення на ринок;
- b) етапу зрілості;
- c) етапу спаду;
- d) етапу зростання.

До методів ціноутворення, орієнтованих на попит, належать:

- a) метод «запечатаного конверта»;
- b) аукціон;
- c) метод поточних цін;
- d) метод польових досліджень.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- a) конкретність;
- b) вимірюваність;
- c) досяжність;
- d) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

У минулому році обсяг товарообороту підприємства оптової торгівлі склав 2105 тис. грн., рівень рентабельності – 12% до товарообороту. Середньорічна вартість основних засобів – 1286 тис. грн., середньооблікова кількість працівників підприємства 53 особи, розмір складської площі – 540 м². У звітному році обсяг товарообороту зріс на 5,6%, рівень рентабельності збільшився на 2,2%, інші показники залишилися без змін. Визначити показники ефективності використання основних засобів підприємства та забезпеченості ними персоналу.

а) Показники ефективності використання основних фондів:

	Минулий рік	Звітний рік
Фондовіддача	1,64	1,73
Рентабельність, %	19,6	24,5
Товарооборот на 1 м ² , тис. грн	3,90	4,12

б) Показники ефективності використання основних фондів:

	Минулий рік	Звітний рік
Фондовіддача	2,64	2,73
Рентабельність, %	29,6	34,5
Товарооборот на 1 м ² , тис. грн	5,90	6,12

с) Показники ефективності використання основних фондів:

	Минулий рік	Звітний рік
Фондовіддача	3,64	3,73
Рентабельність, %	19,6	24,5
Товарооборот на 1 м ² , тис. грн	3,90	4,12

д) Показники ефективності використання основних фондів:

	Минулий рік	Звітний рік
Фондовіддача	4,64	4,73
Рентабельність, %	19,6	24,5
Товарооборот на 1 м ² , тис. грн	3,90	4,12

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоцерківський О.Б., Брінь П.В., Замула О.О., Ширяєва Н.В. Логістика : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2010. 152 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450848>
2. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. / І. Гой, Т. Смелянська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницький нац. ун-т. - К. : Центр учбової літератури, 2013. 367 с.
3. Голошубова Н.О. Організація торгівлі: підручник / Н. О. Голошубова. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 680 с.
4. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. 305 с.
5. Економіка підприємства. Збірник засобів діагностики рівня професійних компетентностей [Електронний ресурс] : навч.-практ. посіб. / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іпполітова, Н. В. Лепетюха [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (1,47 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 333 с. – URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22559>
6. Економіка торгівлі : навч. посіб. / [Н.О. Власова, В.А. Гросул, О.А. Круглова, М.В. Чорна та ін..] ; за ред. Н.О. Власової. – Х. : Світ Книг, 2014. 473 с.
7. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг» : навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
8. Кислий В.М., Біловодська О.Д., Олефіренко О.М. Соляник О.М. Логістика: Теорія та практика: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 360 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/38038/1/Bilovodska_Kyslyi_Olefirenko_Solyanyk.pdf;jsessionid=E325BEE5F41B57B89E52087A2AC63185
9. Крикавський Є. В. Логістика для економістів : підручник. 2-е видання, виправлене і доповнене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 476 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450845>
10. Марченко В.М., Шутюк В.В. Логістика: підручник. Київ : Видавничий дім «Артек», 2018. 312 с. URL : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/36003/1/Logistyka_Marchenko.pdf
11. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.

12. Менеджмент для магістрів [Електронний ресурс]: навч. посібник / О. В. Прохоренко [та ін.]; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків: НТУ "ХПІ", 2024. – 382 с. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/82228>

13. Оцінка бізнесу та його складових / Цибульська Е.І. Київ : Кондор. – 2020. 364 с.

14. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.

15. Підприємництво. Торгівля. Біржова діяльність : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. О. В. Олабоді, Т. П. Фесун] ; Нац. ун -т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. – Київ, 2021. 120 с.

16. Сисоєв В.В., Сисоєв Д.В. Практикум з логістики : навч. посіб. Харків : Вид-во «Підручник НТУ «ХПІ»», 2011. 144 с.

17. Сумець О.М., Білоцерківський О.Б., Голофаєва І.П. Логістика : теорія, ситуації, практичні завдання : навч. посіб. Ч. 1 : Логістика як інструмент ринкової економіки / заг. ред. О. М. Сумець. Харків : Міськдрук, 2010. 212 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450861>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну), оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів. Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1.

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки вступного випробування за
кількістю наданих правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення	Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Значення
Теоретичні питання (кожна правильна відповідь рахується в 3 бали)					
1	3	не склав	16	48	не склав
2	6	не склав	17	51	не склав
3	9	не склав	18	54	не склав
4	12	не склав	19	57	не склав
5	15	не склав	20	60	склав
6	18	не склав	21	63	склав
7	21	не склав	22	66	склав
8	24	не склав	23	69	склав
9	27	не склав	24	72	склав
10	30	не склав	25	75	склав
11	33	не склав	26	78	склав
12	36	не склав	27	81	склав
13	39	не склав	28	84	склав
14	42	не склав	29	87	склав
15	45	не склав	30	90	склав
Практичне завдання (оцінюється в 10 балів - якщо відповідь вірна, 0 балів - якщо надана відповідь невірна)					
31	100	склав			

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

_____ Руслан МИГУЩЕНКО

«__» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Готельно-ресторанна справа

Директор інституту

_____ Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

2. СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

3. КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ ТА

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4. ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК
ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ».

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг», освітня програма «Готельно-ресторанна справа».

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітню програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до здобувачів рівня вищої освіти «магістр», визначених у Стандарті вищої освіти.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг», освітня програма «Готельно-ресторанна справа».

Голова робочої групи (гарант програми) – ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО Наталія Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу.

Члени робочої групи:

1. **СТРИГУЛЬ** Лариса Станіславівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу
2. **ЖАДАН** Тетяна Андріївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу
3. **КУНИЦЯ** Катерина Вікторівна, к.т.н., доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступне фахове випробування здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.

2. Під час проведення фахового випробування за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.

4. У разі виникнення під час складання фахового випробування обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) абітурієнт повинен негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.

5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

6. Загальний час проведення іспиту займає 60 хвилин.

2. СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою «Готельно-ресторанна справа» складається з 50 теоретичних тестових питань з основних дисциплін професійної підготовки зі спеціальності І2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та навчального плану, а саме: «Організація ресторанного господарства», «Організація готельного господарства», «Економіка готелів та ресторанів», «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства».

3. КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. ОРГАНІЗАЦІЯ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Основні напрямки розвитку ресторанного господарства.
2. Послуги ресторанного господарства, їх класифікація та моделювання умов їх надання.
3. Класифікація закладів ресторанного господарства.
4. Виробничо-торговельна структура закладів ресторанного господарства.
5. Класифікація виробничих процесів закладу ресторанного господарства.
6. Мережа підприємств ресторанного господарства, суть, показники, принципи формування.
7. Організація постачання закладів ресторанного господарства.
8. Організація роботи складського, тарного та транспортного господарств закладів ресторанного господарства.
9. Виробничий процес як основа формування закладу ресторанного господарства.
10. Основні принципи організації виробництва у закладах ресторанного господарства.
11. Організація оперативного планування виробництва у закладах ресторанного господарства.
12. Організація роботи цехів з виготовлення напівфабрикатів закладів ресторанного господарства.
13. Організація роботи доготівельних цехів закладів ресторанного господарства.
14. Організація роботи спеціалізованих цехів закладів ресторанного господарства.
15. Організація роботи допоміжних цехів закладів ресторанного господарства.
16. Основи технологічного процесу обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства
17. Характеристика методів, видів та форм обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства
18. Характеристика матеріально-технічної бази для обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства

19. Організація та моделювання процесу повсякденного обслуговування різних контингентів споживачів у закладах ресторанного господарства.

20. Характеристика меню, преїскуранту, винної, коктейльної карток.

21. Основні вимоги до якості послуг та вимоги безпеки послуг закладів ресторанного господарства.

22. Організація проведення банкетів та прийомів. Організація обслуговування банкетів за столом.

23. Організація обслуговування банкетів групи фуршет.

24. Організація проведення банкету - чай, банкету-кава.

25. Організація обслуговування споживачів за типом “шведський стіл”.

26. Організація проведення тематичних заходів в закладах ресторанного господарства.

27. Кейтерінг як складова бізнесу у ресторанному господарстві.

28. Організація обслуговування учасників конференцій, презентацій, нарад, споживачів у місцях відпочинку.

29. Організація обслуговування туристів у закладах ресторанного господарства.

30. Організація обслуговування споживачів у закладах лікувально-оздоровчого відпочинку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.

2. Назаренко І.А. Організація ресторанного господарства (Блок 1): навч. посібник / І.А. Назаренко, Р.П. Никифоров, Н.В. Лохман. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 165 с.

3. Організація готельно-ресторанної справи : навч. посіб.: [для закладів вищої освіти] / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 484 с.

4. Організація ресторанного господарства. Частина 1: конспект лекцій для студентів спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, Т. А. Жадан, Т. Ю. Чайка. – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 60 с.

5. Організація ресторанного господарства. Частина 2: конспект лекцій для студентів спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, Т. Ю. Чайка. – Харків: НТУ «ХП», 2023. – 51 с.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Загальна характеристика готельних послуг.
2. Характеристика засобів розміщення.
3. Характеристика підприємств готельного господарства для відпочинку.
4. Характеристика лікувально-оздоровчих підприємств готельного господарства.
5. Історія розвитку готельного господарства в світі та Україні
6. Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності.
7. Нормативно-правове регулювання готельної індустрії.
8. Концепція гостинності в готельному господарстві
9. Основи стандартизації готельних послуг.
10. Основні підходи до класифікації готелів.
11. Класифікація підприємств готельного господарства України.
12. Склад організаційної структури готелів.
13. Особливості організації праці на підприємстві готельного типу.
14. Діяльність служби прийому та розміщення туристів.
15. Організація бронювання місць у готелях.
16. Міжнародні системи бронювання.
17. Організація обслуговування на житлових поверхах.
18. Технологія клінінгових робіт у приміщеннях готелів
19. Стратегії конкуренції готельних підприємств.
20. Встановлення тарифів на готельні послуги.
21. Склад приміщень готельного господарства.
22. Основні вимоги до організації номерного фонду готельних господарств різної категорійності
23. Організація нежитлових груп приміщень підприємства готельного господарства.
24. Основні складові формування сучасного інтер'єру підприємств готельного господарства.
25. Організація надання додаткових послуг в підприємстві готельного господарства.

26. Організація служби обслуговування в п'яти- і чотири- зіркових готелях.

27. Особливості організації харчування туристів у різних типах підприємств готельного господарства.

28. Особливості матеріально-технічного постачання у готельному господарстві .

29. Управління персоналом готельного комплексу.

30. Культура обслуговування в готельному господарстві.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Організація готельного господарства: конспект лекцій для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» / уклад. Т.А. Жадан. Харків : НТУ «ХПІ», 2024. 120 с.

2. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. Харків, 2022. 549 с.

3. Готельно-ресторанна справа. Навчально-методичне видання. Книга 1. / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта, Г. Й. Островська та ін. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. 268 с.

4. Організація готельного господарства: навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної та заочної форм навчання / О. Коркуна та ін. Львів : Видавництво «Добра справа», 2019. 224 с.

5. Круль Г., Заячук О. Організація і технологія надання послуг гостинності : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 488 с

ІІІ. ЕКОНОМІКА ГОТЕЛІВ ТА РЕСТОРАНІВ

1. Визначте сутність готельної послуги та готельного продукту.

2. Назвіть класифікаційні ознаки засобів розміщення. Визначте вимоги до матеріального оснащення готелів.

3. Умови сертифікації готелів.

4. Основні показники діяльності готельного підприємства.

5. Визначте класифікацію закладів ресторанного господарства.

6. Форми продукції за ступенем готовності. Охарактеризуйте поняття «номенклатура» та «асортимент».

7. Склад плану експлуатаційної діяльності готелю.
8. Експлуатаційна програма підприємства готельного господарства.
9. Показники оцінки використання номерного фонду.
10. Яким чином визначається пропускна спроможність об'єкта розміщення?
11. Визначення роздрібного товарообороту.
12. Показники, що характеризують товарооборот підприємства.
13. Зовнішні фактори, які впливають на розмір та склад виробничої програми та товарообороту в ресторанному господарстві.
14. Внутрішні фактори, які впливають на розмір та склад виробничої програми та товарообороту в ресторанному господарстві.
15. Чинники, які визначають структуру основних засобів підприємства ресторанного господарства.
16. Види вартості основних засобів. Визначте види зносу основних засобів.
17. Особливості запасів у сфері ресторанного господарства. Визначте причини утворення сировинних і товарних запасів у закладах ресторанного господарства.
18. Класифікацію запасів за призначенням.
19. Сутність продуктового балансу закладу ресторанного господарства.
20. Показники, які надають кількісні характеристики персоналу.
21. Основні методи планування чисельності персоналу. Яким показником оцінюється ефективність використання персоналу?
22. Поняття «витрати» і «собівартість продукції» Визначте склад поточних витрат на виробництво, реалізацію, організацію споживання продукції та товарів.
23. Елементи витрат. Визначте основні класифікаційні характеристики витрат.
24. Поняття «дохід» та назвіть склад доходу від операційної діяльності. Визначте особливості формування доходу на підприємствах готельного і ресторанного господарства.
25. Основні функції ціни. Види цін залежно від сфери обігу або галузевої форми продукції.
26. Види прибутку підприємства. Особливості оподаткування прибутку.
27. Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення. Резерви зростання прибутку готелів і ресторанів.
28. Показники ліквідності підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.
2. Економіка готелів та ресторанів: конспект лекцій для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, В. О. Александрова. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. 94 с.
3. Басюк Т.П., Керанчук Т.Л. Економіка готельно-ресторанного бізнесу: навч. посіб. Київ: НУХТ, 2018. 360 с.
4. Дослідження та оптимізація економічних процесів в готельно-ресторанному бізнесі : кол. монографія / Т. С. Шовкопляс та ін. ; за ред. Н. В. Якименко-Терещенко, Є. М. Строкова ; Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Харків : НТУ "ХПІ" ; Панов А. М., 2019. – 100 с.
5. Економіка підприємства : підручник / за ред. Н. В. Якименко-Терещенко. Харків : Іванченко І. С., 2018. 451 с.

IV. УСТАТКУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Призначення та класифікація механічного устаткування.
2. Структура та продуктивність технологічних машин.
3. Загальні правила експлуатації механічного устаткування.
4. Призначення та будова універсальних кухонних машин.
5. Будова та принцип дії машин для очищення картоплі.
6. Види посудомийних машин та основні операції миття посуду.
7. Будова і принцип дії посудомийних машин періодичної дії.
8. Будова і принцип дії посудомийних машин безперервної дії.
9. Види та призначення подрібнювального устаткування.
10. Види та призначення різального устаткування.
11. Конструктивні елементи та принцип дії машин для нарізання гастрономії.
12. Призначення і принцип дії збивальних машин.
13. Призначення та види дозувально-формувального устаткування.
14. Призначення та види пресуючого устаткування.
15. Призначення та види теплового устаткування.
16. Призначення та характеристика гастроємкостей.

17. Універсальні теплові апарати.
18. Призначення, види, будова і принцип дії плит.
19. Призначення, будова і принцип дії пароконвектоматів.
20. Охарактеризувати режими приготування кулінарної продукції у пароконвектоматах.
21. Призначення та види варильного устаткування.
22. Призначення та принцип дії кавоварок.
23. Призначення та види жарильно-пекарського устаткування.
24. Призначення і конструктивні особливості сковорід.
25. Призначення та види водогрійного устаткування.
26. Призначення та види допоміжного теплового устаткування.
27. Характеристика видів холодильної обробки харчових продуктів.
28. Основні елементи і принцип дії парової компресійної холодильної машини.
29. Зберігання харчових продуктів у стаціонарних холодильних камерах.
30. Призначення та види збірних холодильних камер.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Устаткування закладів ресторанного господарства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. А. Мазаракі, С. Л. Шаповал, І. І. Тарасенко та ін. – Київ : Київ. Нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 640 с.
2. Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства: конспект лекцій для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, В.В. Мартинова. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. 65 с.
3. Мазаракі А.А. Устаткування закладів ресторанного господарства: навч.посібник / Мазаракі А.А. та ін./ – Київ : КНТЕУ, 2016 – 640 с.
4. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.

4. ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Спеціальність – J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»
Освітня програма «Готельно-ресторанна справа»
Рівень вищої освіти - магістр

Зазначте Ваше прізвище, ім'я та по-батькові

Введіть адресу Вашої електронної пошти

Додайте номер контактного телефону

1. Для пастеризації, стерилізації, варіння, смаження призначене устаткування (2 бали)

- ☐ допоміжне
- ☐ сортувальне
- ☐ теплове
- ☐ механічне
- ☐ мийне

2. Стандартний набір страв у ранковому меню, який пропонується туристам у готелях, ресторанах, кафе, - це (2 бали)

- ☐ розширений сніданок
- ☐ континентальний сніданок
- ☐ експрес-сніданок
- ☐ англійський сніданок

3. Процес обчислення собівартості окремих видів продукції – це (2 бали)

- ☐ кошторис
- ☐ калькулювання
- ☐ групування витрат
- ☐ смета

4. Технічні фактори (способи, чинники) підвищення якості та конкурентоспроможності продукції включають (дві відповіді) (2 бали)

- ☐ забезпечення належної технічної оснащеності виробництва
- ☐ розширення прямих господарських зв'язків між виробниками та споживачами
- ☐ установлення прийнятних для виробників і споживачів цін на окремі види товарів і послуг
- ☐ використання науки і техніки в процесі проектування продукції
- ☐ використання ефективної мотивації праці всіх категорій персоналу підприємства

5. Для подрібнення м'яса й риби використовують (2 бали)

- ☐ формувальні машини
- ☐ м'ясорубки та кутери
- ☐ тендерайзери
- ☐ фаршмішалки

6. План, який визначає майбутні обсяги основної діяльності готелю - це (2 бали)

- ☐ план експлуатаційної діяльності готелю
- ☐ експлуатаційна програма
- ☐ стратегічний план діяльності готелю
- ☐ план основної діяльності готелю

7. Сучасне технологічне устаткування, меблі підвищеної комфортності, які відповідають інтер'єру приміщення; унікальний внутрішній і зовнішній дизайн приміщення; наявність карти вин - це відмінні вимоги для(2 бали)

- ☐ Бар
- ☐ Шинок
- ☐ Кафе
- ☐ Кафетерій
- ☐ Ресторан

8. Процес замовлення потенційним користувачем готелю основних або додаткових послуг у певному обсязі, з метою використання послуг в обумовлені терміни конкретним споживачем або групою споживачів (1 бал)

- ☐ резервування
- ☐ бронювання
- ☐ замовлення-резерв

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Максимальна кількість балів, які отримує учасник фахового випробування за виконані тестові завдання, складає 100 балів. Тестове завдання містить 50 питань, за кожен правильну відповідь вступник отримує 2 бали, неправильну – 0 балів. Для розрахунку кількості балів, які отримано за результатами тестування, використовується шкала, що наведена в табл. 1.

Таблиця 1 – Шкала розрахунку оцінки за результатами вступних випробувань за фахом

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення	Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Значення
1	2	не склав	26	52	не склав
2	4	не склав	27	54	не склав
3	6	не склав	28	56	не склав
4	8	не склав	29	58	не склав
5	10	не склав	30	60	склав
6	12	не склав	31	62	склав
7	14	не склав	32	64	склав
8	16	не склав	33	66	склав
9	18	не склав	34	68	склав
10	20	не склав	35	70	склав
11	22	не склав	36	72	склав
12	24	не склав	37	74	склав
13	26	не склав	38	76	склав
14	28	не склав	39	78	склав
15	30	не склав	40	80	склав
16	32	не склав	41	82	склав
17	34	не склав	42	84	склав
18	36	не склав	43	86	склав
19	38	не склав	44	88	склав
20	40	не склав	45	90	склав
21	42	не склав	46	92	склав
22	44	не склав	47	94	склав
23	46	не склав	48	96	склав
24	48	не склав	49	98	склав
25	50	не склав	50	100	склав

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО